

MEMOIRS

1789

GUDS BARN

SIGRID BACKMAN

G U D S B A R N

EN LITEN BERÄTTELSE OM
STYRMAN BROSTRÖM
OCH FRÖKEN
EJDER

BORGÅ
HOLGER SCHILDTS FÖRLAG

HELSINGFORS 1916
SIMELII ARVINGARS BOKTRYCKERI

Långt från byvägen, vid den ensliga skogsranden låg styrman Broströms stuga. Grå låg den där innanför gärdesgården, rank var den låga trappan, spräckt och kittadt det lilla buteljgröna fönstret. Lika gammal och grå som stugan var också bastun, som gömde sig mellan albuskarna. Inga färgglada blommor växte på gården. Nässlor och tistelväxter stucko upp strax utanför stugans dörr. Intet fanns, som fånglade en förbivandrandes ögon. Men var där någon människa, som stannade utanför gärdet och företog sig att lyssna, kunde hon här midt i den djupa tystnaden få höra hela sommarns och det egna landets lenaste vindsång.

På trappan sågs ofta en katt masa sig i solskenet, medan hunden tog sig en lur

borta i skuggan vid bastuväggen. Tystnaden här hade stundom varit rent öfverjordisk, om ej hönsen skramlat om bleckfatet vid vedskjulet, och tuppen kunde också hoppa upp på slipstensbocken och gala till så oförmodadt, att katten måste sätta sig upp ett tag, sträcka grundligt på sig och placera sig på nytt.

Här, ensam med tystnaden, djuren och skogen bodde Broström.

Om sommarkvällarna, då Broström redan sof, och då alla husdjuren sofvo, då kommo skogsnyfverna, de lätta, nätta skogsnyfverna, som ingen riktigt vill tro på. De tittade fram mellan träden, hviskade sinsemellan och trodde bestämdt, att Broström icke var af människors släkt, ty de hade märkt, att människor icke uthärda ensamheten. Och hvarje kväll kommo de, speglade sig i källan, som låg strax bakom badstugan, drucko helt hastigt och förundrade sig öfver Broström.

Och dock var styrman Broström icke någon tomtgubbe. Det visste husbönderna

i byn. De kände Broström redan från ungdomen, då han for ut att plöja hafven och styra fram båtar längs stora floder i främmande länder. Man visste nog ett och annat om hans äfventyr, och alltid fanns där någon, som hade reda på hans många ungdomsbrudar.

Där stod han själf en dag vid den öppna förstudörren och sög begärligt på sin pipa. Det var brus och då den dagen omkring stugan, och där var nästan fröjd i Broströms djupgrå ögon, ty han tänkte på haf och båtar och störtsjöar. Han tänkte på nordsjö- och östersjöfärder, men längst dröjde hans tanke vid Ladoga, denna stormiga sjö, som han i sin ungdom hundrade gånger befarit. På den sjön gällde det om någonsin att manövrera med vakna sinnen, ty i stormväder var den nästan farlig som en uppretad kvinna, när den svallade och stänkte omkring sig sitt söta vatten. Men den frestade ständigt till nya färder. Nej, en sjöresa skulle styrman Broström ännu göra, det kunde ej hjälpas. Det

sade han till sig själf hvarje gång det var stormväder. Men allt jämt stannade han dock kvar i skogen, hvars tystnad och stillhet han för tre år sen sökt som bot för sin ansträngda kropp och sitt trötta sinne. Nu var han ju också redan femtiofem år gammal.

Broström drog hastigt ännu tre, fyra, fem bloss, täppte glöden med tummen och stack pipan i barmfickan. Han steg öfver tröskeln ut på trappan, spottade ett tag åt höger och stack händerna i vadmalsrockens djupa fickor. Icke stor, men rak och väl-skapad från hufvud till fot, stod han där. Han andades djupt. Han hörde, hur vågen gick hög också i den lilla insjön därnere i dalen. Han steg utför trappan och gick fram till gärdesgården. Blåsten började leka gladt med hans fina, lätt grånade hår, som böljade öfver hjässan. Och så den ryckte om och skämtade med rockskörtet! Men Broströms ögon logo, och han stödde arm-bågarna mot gärdet och började hvissla en sjömansvisa.

— Hej, hej, ljöd det i detsamma inifrån skogen. — Ska det vara badkvastar?

Det var Lena från Takaniitty, som skymtade mellan tallstammarna.

— Kom, kom fram med dem, svarade Broström.

Det dröjde inte länge, innan Lena stod vid gärdesgården.

— Klif på, sade Broström och gick några steg baklänges.

Det fanns ingen grind till Broströms gård. Han hade aldrig brytt sig om att göra någon öppning i gårdet. Det var bra för hönsen att ha det täppt, och därtill var det alltid ett litet nöje att se, huru folk redde sig öfver ett hinder. I synnerhet roade det Broström smått att se, huru kvinnor betedde sig.

Lena slant emellertid, nu som alltid, mycket lätt öfver gårdet. — Tolf par kvastar får det väl alltid lof att vara? Styrman är ju trägen badare, sade hon och svängde knippan från ryggen.

Broström såg med välbehag ned på de

färska kvastarna, lyfte upp knippan och försvann tyst med den in i vedskjulet.

Lena satte sig ned på stugutrappan, slätade håret vid tinningarna under den styfva bomullsduken och drog med ett kraftigt grepp till knuten under hakan. Hon började se sig omkring, hemligt, nyfiket. Hon såg, att potatislandet var märkvärdigt väl rensadt, och till och med rädisor upptäckte hon bland köksväxterna. Att hönsen fingo den bästa föda, det såg hon på deras granna kammar. Broström var ändå märkvärdigt skötsam som karl betraktad, tyckte Lena. Icke under, att han redde sig utan kvinnfolk. Där låg den utländska katten på lur mellan krusbärsbuskarna. Var inte den också så fet och stinn af fisk och sötmjök, att det var synd att se! Lena visste, att Broström var särskildt mån om denna indiska katt, och då hon nu såg honom komma från vedskjulet, lockade hon mycket vänligt på djuret.

Broström smålog i förbigående. Han hade alltid märkt, att Lena var en smula

inställsam såsom de flesta människor, som icke äro absolut förståndiga. Men hon roade honom något emellertid, och han bad henne stiga in i stugan.

Strax tog Lena plats på långbänken vid fönsterväggen, och innan Broström hunnit tända sin pipa, hade hon redan uttalat sig om hela veckans väderlek och började just historien om sin underkur med Akkalahusbonns giktbrutna fötter. Ty Lena var ju också hela byns utmärkta gniderska.

Broström fick emellertid röka ostörd. Han behöfde blott höra på, och emellanåt skrattade han godt, på ett eget, ljudlöst sätt åt kvinnans historier. Ty såkalladt käringprat var en sak, som styrman Broström på intet vis fann skäl till att förakta. Men då kvinnan begynte sin lofsång om den nya pastorsadjunktens goda talegåfva, då brummade han som en björn, men lät också nu bli att säga något.

— I söndag är det bibelförklaring på Eerola, sade Lena och såg utmanande på Broström.

Men Broström sneglade blott litet på kvinnan och sög tre långa rökar tätt på hvarann.

— Det är märkvärdigt, huru litet karlar ändå bekymra sig om sin själs salighet, sade Lena och suckade. — Man ser ju knappt en enda karl vid andaktsstunderna.

Broström log ett litet löje med ögonen, tog pipan ur munnen och sade: — Det är väl därför, att karlar i grunden inte äro så syndiga som kvinnfolk.

— Ja, styrman kan då aldrig prata annat än skräp, sade Lena, vände på hufvudet och började se ut genom fönstret.

Och Broström, han sög tyst på sin pipa.

— Nej, nej, sade Lena, jag skall ju till doktorn ännu i dag. Hans köksa har svår reumatiska. Hurrivärdinnan väntar också.

Broström steg långsamt upp, ställde pipan på spiselkransen, kände i förbifarten på, om stöflarna i ugnsmunnen torkat och gick

därpå och öppnade det bruna väggskåpet ofvanför långsoffan.

Och Lena fick betaldt för sina kvastar, och hon var nöjd med betalningen. Hon välsignade Broström med varma blickar. Och ute på trappan, dit Broström följde henne, prisade hon ännu hans hund och hans katt och de präktiga hönsen.

Stormen hade ytterligare tilltagit i styrka. Det hördes som brak och då inifrån skogen. Men Lena var icke bekymrad. Ledigt klättrade hon upp på gärdet, puttrade något, då blåsten tog i kjolen och gjorde den till en ståtlig ballong, men såg strax åter glad ut, när hon hunnit öfver till andra sidan.

— Glöm ändå inte bort andaktsstunden nästa söndag, bästa styrman, ropade hon till Broström, som stod på trappan och smålog.

— Håll väl i sej, när hon går öfver landsvägsbron vid storträsket, att hon ej hamnar i det våta, sade Broström, steg öfver tröskeln, men vände sig om ett tag

och hvisslade på hunden, som låg på gården och gnagde ett ben. Strax lämnade hunden benet och följde sin husbonde in i stugan.

Kvällen var lugn och varm. Myggen dansade gladt kring Broströms bastu, och öfver det blommande potatislandet flögo ljudlöst nattfjärilarna.

Inne i skogen gluttade nymferna redan åt höger och vänster. Det var tid för dem att bege sig utåt ängarna. Ett par af de djärfvare flögo strax upp, och de ämnade sig ända fram till Broströms källa för att dricka. Men, komna närmare skogsranden, hörde de röster från gården, och de gömde sig bakom en albuske, och de lyssnade, och deras ögon lyste nyfiket genom löfverket.

— Jag ämnar göra en riktig pumpbrunn af detta vattenställe, säger Broström, där han står vid källan med stäfvan och ämbaret. — Just en riktig pumpbrunn, säger

han och kör stäfvån tvärs igenom vattenspeglén.

— Det lönar sig nog, ty sådana källor finnas ej många i landet, säger doktorn, den unge sockenläkarn, där han rödbrusig och med uppkafade skjortärmar just kommer ut ur bastun med ett tomt ämbar i hvardera handen. — Har Broström kvastarna klara också?

— Allt är redo, min herre, deklamerar Broström och börjar strax fylla på de tomma ämbarna, som läggas ned för hans fötter. Snabbt bli kärlen fyllda, och snabbt bäras de åter in i bastun af unga starka armar.

Broström småhvislar. Det bereder honom en viss glädje, att den unge läkarn uppskattar de hälsoångor, som uppstiga från den gamla bastu-ugnen. Dock, tänker styrman Broström i sitt sinne, bättre än han själf kan visst ingen känna behaget hos denna hans egen bastu, den lätta rökdoften, halmen, de färska kvastarna och vinddraget ute i det något glesa förrummet. Ja,

det är han nästan säker på, och han går och sätter sig förnöjd på bänken utanför bastun, tar fram sin pipa och börjar röka.

— Nu alla käril stå fyllda, sjunger doktorn, när han kommer ut ur bastun och slår sig ned bredvid Broström på bänken.

— Unge man, säger Broström, kan Ni svara mig? Hvarför är min gamla bastu Er mer behaglig än Ert eget emaljerade badrum?

En något road blick spelar ur doktors ögon, men han säger icke strax något.

— Ja, ja, säger Broström, halft allvarligt, frågan är inte så enkel, som man kan tycka.

— Kan vara, säger doktorn och svänger sig gränsle öfver bänken. — I en sådan gammal bastu är badet något annat än en vanlig rentvagning.

— Just det, säger Broström. — Hvarför tror Ni hvarje torpare och bonde bygger sin bastu här i landet. Därför, att han följer föfädrens välbepröfvade bruk. Är nå-

gon styf i benen, har han en värkande arm eller är han sorgsen, kitslig eller annars anfäktad till själen, kläd honom naken och led honom blott in i vår hemlands bastu, där björkkvastarna susa och källvattnet fräser mot glödande bullerstenar, och frisk och kvick skall han bli. Främlingar förstå oss ju dock icke. En vän, en holländsk styrman gästade mig några dagar senaste sommar. Vi skulle också bada ett välkomstbad, som sed är. Men tror Ni den store holländarn länge satt upprätt på den finska lafven? Då den heta ångan från ugnen steg upp och spred sig som en hvit dimma mot taket, och jag skakade den smidiga kvasten och gaf hans breda rygg ett slag, då krökte han sig, och han svor och försvann med detsamma ut i förrummet. Och när han pustat ut en stund, stack han hufvudet in genom bastudörren och sade: Broström, min gamle vän, du kommer att reda dig godt i helvetet. — Det komma många af oss här i landet att göra, svarade jag, om det gäller.

Doktorn såg på Broström, och deras ögon logo mot hvarandra, djupt förstående.

Man steg upp. Bastudörren knirrade ett fint välkommen, när den drogs upp. Doktorn var tvungen att kröka på ryggen, när han steg öfver tröskeln, och med en lustig smäll föll dörren igen strax i hälarne på Broström.

Det blef tyst.

Nymferna smögo sig bakom stugan och vedskjulet, tittade fram vid bastuknuten och vågade sig ända fram till källan. De speglade sig, togo upp vatten med handen, drucko och lyssnade. Inne i bastun fräste det plötsligt till, som om tusen vilda kattor spottat, och varma ångor strömmade ut ur en glugg i väggen. Men nymferna beslöto att icke fly, de lyssnade. De hörde träkär-lens laggar eka mot golvet, medan kvas-tarna turvis smällde och susade. Och nå- gon talade:

— Enligt mitt testamente är detta att utdrifva onda andar både ur själ och kropp.

— Eller kanske att bli ung på nytt som en fåle.

— Eller, ta mig tusan, att bli tjugo år yngre.

— Huru gammal är styrman Broström? Tillåtes frågan?

— Åja, jag är i mina bästa år. Nej, en stäfva till på ugnen skall vi ha. Unge man, vill Ni sköta om stäfvan.

Åter fräste det till häftigt, länge. Och igen talade någon:

— Unge man, jag säger Er, detta är ett sakrament, som jag hvarje lördag med glädje och andakt anammar. Vill Ni sköta om stäfvan.

— Gärna, styrman Broström. Men nu är jag redan, Gud nåde mig, så mjuk och genomluttrad, och jag tackar och går.

Det fräsande ljudet ljöd åter länge, ihållande. Men i detsamma knirrade dörren till. Nymferna sågo upp, och de flydde storligen förskräckta in i skogen.

Doktorn hörde liksom ett sakta sus bakom albuskarna. Han såg sig omkring, och

han log och sade sig, att det var aftonvinden. Och han gick fram till källan och stod där ren och blank likt den första Adam, som just gått ut ur gudfaders smältugn. Och han inandades kvällens friskhet med stort behag, och han tog upp en näfver-skopa, som låg i gräset, fyllde den med vatten ur källan och drack.

Efter en stund öppnades emellertid bastudörren på vid gafvel. Styrman Broström steg ut. Han riktigt sken af välbehag, där han stod strax utanför tröskeln och knäppte den rena, mangeldoftande skjortans bländhvita ärmlinning.

Då Broström på söndagskvällen öppnade den bland vilda hallonbuskar gömda bakgrinden till Eerola gård, såg han värdinnan just komma ut ur mjölkboden med en stor gräddsnacka i handen. Söndagen var byns postdag, och Broström, som kommit för att afhämta sin tidning, erinrade sig nu den af kvastbinderskan Lena omtalade bibelförklaringen. Han såg på sin klocka. Det kunde dröja ännu väl en half timme, innan postkarlen skulle anlända. Han steg därför in i en berså för att få sitta och röka i ro. Bersån var tämligen tät, och när han närmare såg på saken märkte han, att det var en körsbärsberså. Styrman Broström suckade omedvetet. Träden hade varit öfverfulla med frukt, och här och där lyste ännu tunga knippen af bären.

Han slog sig ned på den smala grå bänken, tog upp ur västfickan sin söndagscigarr, en god och välsnoppad en, och tänkte den. Han såg bakom sig litet. Det var, som om han saknat något att luta ryggen mot, och därför stödde han sig framåt med armarna tungt hvilande mot knäna, och där han nu satt och sög på cigarren, märktes ett grand af tjuraktighet i hans blick. Eller såg han kanske blott ut som ett mycket allvarligt dibarn?

Det skymde något vid ingången till körsbärsrottan, och då Broström såg upp, stod gårdens unga värdinna där i mörkröd, styf kamelgarnsklädning och log.

— Guds fred, sade värdinnan högtidligt och ålderdomligt och satte sig ned på bänken strax vid ingången.

— Guds fred, ja, svarade Broström, det är den, som är den bästa. Jag har just njutit af den freden här i denna körsbärsal. Bekvämare bänkar blott bör värdinnan skaffa hit, och denna plats skall bli som ett litet kapell och en utmärkt hvilosal.

— Ämnar styrman sig inte in och höra Guds ord?

— Nej, jag väntar posten.

Broström försökte se utåt landsvägen genom det täta löfverket.

Någon öppnade i detsamma grinden. Det var dock ännu icke postkarlen. Det var endast granngårdens unga dräng, som kom och också tycktes speja efter posten utåt vägen, medan han stängde grinden efter sig. Han gick långsamt förbi bersån, bröt i förbifarten en körsbärskvist och prydde sin slokhatt med den. Och han lade sig ned på mage midt på den gröna gräsmattan och sjöng sakta, som unga drängar alltid sjunga i de ljusa sommarkvällarna:

Rik, rik, rik jag är,
mer rik än gårdens gosse,
ty en flicka har mig kär,
en flicka, som är som ett träd med bär,
som gungar för aftonvinden,
en flicka, snabb som hinden.

I kväll får jag henne kyssa där
hon väntar vid röda grinden.
Rik, rik, rik jag är!

— Hör, hör, sade styrman Broström, hur
ungdomen sjunger.

Värdinnan sträckte sig efter några yppi-
ga bär, och hon bröt en hel stjälk, sucka-
de litet och sade:

— Det är den unga socialisten från
granngården. Han, som talade vid gamla
Fattig-Arons graf. Pastorn gillar honom inte.

— Är det han, den raska gossen, sade
Broström och tittade genom löfverket åt det
håll, därifrån sången ljöd.

Men värdinnan hade alls intet intresse
för den ogudaktige drängen. Hon såg blott
mycket vänligt på Broström och sade:

— Här är många från kyrkbyn. Vill
styrman inte träffa Hurrivärdinnan, och Ak-
kalahusbonn är också här.

— Tack, tack, lilla värdinnan, jag sitter
ändå helst där jag sitter, sade Broström och
såg på henne.

Värdinnan såg ned på körsbärskvisten.

— Den där skall man fästa på bröstet. Den är ju vacker, och bären glänsa så rödt, rödt, sade Broström.

Och värdinnan, som var omkring trettio år och rätt fyllig och finhyllt, rodnade lätt, steg upp, kastade körsbärskvisten åt Broström och försvann.

Broström drog långsamt eld på en tändsticka och tände på nytt den slocknade cigarren. Ett nätt och saftigt exemplar, den där Eerola-värdinnan, tänkte han. Skada blott, att hon skall plåga sig med en så sträng och envis gudsfruktan. Men det är nog därför, att hon har en sjuk och tråkig man, som hon hvarken lär frukta eller älska. Synd är det blott, att hon är barnlös.

Så tänkte styrman Broström.

I stugan hade gudstjänsten emellertid redan begynt. Fönstren stodo öppna, och psalmsången ljöd ut öfver gården.

Drängossen steg upp och gick in till Broström i körsbärsbersån. — Karlen drö-

jer länge i kväll, sade han, stack händerna i byxfickorna och placerade sig på bänken vid ingången.

— Jo, sade Broström endast. Han hade börjat lyssna till psalmorden:

„Hvad har du verkat till Guds namns pris,
har Herrens ord gjort din ande vis,
har du sökt lifvet i Kristi död,
har du ock varit din nästas stöd?“

och han lyssnade uppmärksamt ända till slutstrofen:

„Ack, mänska, mänska, hur mycket än
står outplånadt för himmelen,
med hvarje slag, som ditt hjärta slår,
mot evigheten ett steg du går“.

— Nå, nå, sade styrman Broström och tog sig om hakan, inte skrämma vi upp oss ändå. Men bra sjunga de, och rätt sjunga de. Och låt gummorna sjunga. Men litet konstigt skulle det ändå ställa sig för

en vanlig syndare att sjunga ut sina samvetsfrågor efter noter. Eller hur, min unge dräng?

— Ja, det går inte så lätt för alla, sade drängen allvarligt.

Postkärran stannade äntligen utanför grinden. Drängen gick att hämta det honom och styrman Broström tillhörde. Det var något skumt i bersån. Styrman Broström steg upp, fick sin tidning och följde med drängen till klädbodens trappa, där det var ljus och fritt. Han tog upp sin pincenez ur västfickan, torkade glaset grundligt, och snart satt han där i rätt allvarlig och djup begrundan af människors ord.

Kvällsvinden strök som en tyst och lycklig suck öfver gården. Grässtråna böjde sig mjukt och sakta. Den unga drängen såg upp från sitt tidningsblad, tog upp sin klocka och såg hastigt på den. Och strax därpå kastade han en blick bortåt hagen och log. Hans vackra flicka väntade honom redan på mötesplatsen under hängbjörken. Och dränggossen vek hastigt ihop sin tidning, sade god natt och gick.

Broström blickade upp öfver glasögonen, och han såg länge efter gossen, som tog genvägen öfver linåkern och öfver det oskurna hafrelandet och sprang så det knakade i gärdesgården, när han satte i fullt traf öfver den. Och Broström log och tänkte djupt i sitt stilla sinne: Något finns det på vår gamla jord, som alltid är nytt och friskt. Det är ungdom, kroppens, själens och sinnets ungdom. Det är bra för den, som börjar bli gammal och trött, att höra de ungas sånger och se deras djärfva hopp, och att i tysthet ibland minnas sin egen ungdoms kärleksresor. — — —

I stugan stämde man redan upp slutpsalmen. Någon enstaka karlstämman hördes surra doft bland gälla kvinnoröster. Starkast bland alla ljud dock kvastbinder-skan Lenas stämman, och längst förmådde hon hålla ut tonen på det sista ordet.

Snart sågs en hel klunga värdinnor långsamt komma ut ur stugan, och i sakta mak skredo de ut genom den breda körgrinden.

Styrman Broström stack glasögonen i västfickan, vek ihop sin tidning och reste sig. Samtidigt steg kvastbinderskan Lena nedför trappan, märkte Broström och gaf honom endast ett ögonkast, som var blågrått och kallt och hvasst som en knif.

Styrman Broström log litet.

Men strax därpå kom Hurrivärdinnan ut. Kyrkminen var redan som bortblåst ur hennes friska ansikte, och hon gick strax fram till styrman Broström och räckte honom handen till hälsning. Och styrman Broström skämtade litet, efter vanligheten med Hurrivärdinnan, och Hurrivärdinnan skrattade så att det klingade öfver hela Eerolabacken, och ännu, när hon stängde grinden efter sig, skrattade hon litet och torkade en stor skrattpärla ur ögonvrån.

Broström hvisslade på sin hund, som satt utanför ståltrådshäcken och studerade gårdens höns. Hunden sprang genast upp och började hoppa gladt framför sin husbonde.

I salsfönstret, bakom den hvitrutiga gar-

dinen, syntes gårdens värdinna stå pysslande om sina ljusröda pelargonior. Då Broström gick förbi fönstret, såg hon upp, och hon log. Och Broström log tillbaka och lyfte på hatten. Och med en liten smäll lät han Eerolas lilla, undanskymda bakgrund falla igen efter sig.

Då han hunnit ett stycke på vägen, där han gick helt långsamt och kände sig nöjd med sommarkvällens behag, väcktes han plötsligt af ett nästan basunartadt ljud. Han steg instinktivt åt dikeskanten, och förbi honom ilade en dunkande motorvelociped. Det var prästen, som åkte hem till sitt. Broström förnam endast pusten af en fladdrande regnkappa, ett tjockt dammoln insvepte honom och han hörde en röst som förebrående sade: Broström, styrman Broström!

Broström började torka dammet ur ögonen. Ett litet löje lekte redan i hans ansikte, och han sade sakta till sig själf: Är det blådunst man vill slå i ögonen på mej? Men jag har ändå inte blifvit blind. Jag

ser bra nu igen. Jag är ju inte Saulus, som blir en stor Paulus, och jag är alls inte på väg till Damaskus. Jag är bara en gammal sjöman, som bor i skogen och går hem och lägger sej.

Och styrman Broström torkade än en gång sina ögon, knäppte alla knapparna i vadmalsrocken och gick tyst som en ensam tomtegubbe sin väg framåt.

En dag promenerade en ung, nättklädd flicka i densamma skogen, där Broströms stuga låg. Icke en droppe regn hade fallit sedan veckor tillbaka. Stigen under tallarna var så torr, att det nästan ekade, när flickan ibland stampade med foten och lyssnade. Hon var något rädd att förvilla sig och såg sig ofta om för att hitta igen densamma vägen hon kommit. Något rädd var hon också för ormar, ty hon vek rätt ofta litet från vägen för att plocka ett smultron än här, än där. Men ur hatten hade hon dragit sitt svärd, en hvass, blank nål, och var beredd att försvara sig.

En hund skällde och morrade någonstädes. Flickan såg sig omkring. Längre bort skymtade en stuga mellan träden. Ur pipan på taket steg en lätt rök. Där är

tydiligen någon hemma, tänkte flickan och skyndade på stegen. Kanske fanns där barn, som voro ensamma, kanske bodde där någon gammal gumma, kanske också ett alldeles nygift människor. Flickan ville veta det. Därtill var hon också något törstig och ville begära vatten att dricka.

Snart stod flickan vid stugan, som omslöts af en gammal, stadig gårdesgård. Ingen grind såg hon, och hon stannade en smula förvånad.

Broström, som satt i sin stuga lappande fiskbragder, hörde hunden ilsket morra och gick långsamt ut för att se, hvad som stod på. Det kunde väl aldrig vara skogens röda räf, som midt på ljusa dagen gjorde en liten visit.

Nej, där stod ju en flicka, en främmande flicka utanför gårdet. Broström såg först hastigt på flickan och tänkte: Bärplockerska. Men strax därpå såg han åter på flickan, gick nedför trappan och närmade sig gårdet. Flickan, som oaktadt sin förundran intagit en avvaktande hållning, kände sig

strax utom all fara, när hon mötte Broströms blick. Hon stack den hvassa nålen i hatten och smålog. Broström såg åter så länge på flickan, att hon såg sig tvungen att rynka på ögonbrynen. Han harklade sig och sade: — Har man gått vilse i skogen?

— Nej, inte vilse, men ganska långt har jag gått. Jag ville blott fråga, kunde man ge mig litet vatten att dricka?

Broström såg åter på flickan, och det föreföll henne, som han ingenting förstått af hvad hon talat, och flickan sade därför endast helt kort: Vatten.

Då skyndade Broström sig att taga ned den hvita stäfvan, som var trädde uppe på en af gårdsgårdsstörarna. — Jag är strax tillbaka, sade han och gick.

Jag tycker om den gubben, tänkte flickan. Men vill han, att jag skall dricka som en kalf, åt hvilken man sticker stäfvan öfver gärdesgården? Flickan lyfte på hufvudet. Men strax derpå såg hon ned på hunden, som nosade mellan springorna, och hon bjöd den vänskapligt sin skospets att lukta på.

Men Broström var redan tillbaka. Han ställde hastigt stäfvån ifrån sig på bänken vid trappan, kom fram till gårdet, där flickan stod, och fällde raskt den ena stören efter den andra till marken.

— Vill man kanske vara god och stiga innanför, sade Broström.

Flickan smålog tacksamt och steg lätt rodnande in på gården.

Broström gick in i stugan, men kom strax åter ut med ett glas i handen, som han räckte flickan. Strax dök flickans hand ned i stäfvån med glaset. — Så friskt! sade hon, satte sig ned på bänken och drack.

— Man är visst alldeles ny här på orten, sade Broström och såg på flickan från hatten till skospetsen.

Flickan gjorde en jakande nick, medan hon oafbrutet drack vattnet i små långsamma skvättar.

— Man är kanske en rik mans dotter på sommarbete, eller en örtsamlerska, eller en som fångar fjärilar.

Flickan svarade icke strax, hon log litet,

tog sin näsduk ur bältet, tryckte den hastigt mot läpparna och stack den in under bältet tillbaka. — Nej, nej, sade hon, ingenting af allt detta är jag. Jag förtjänar mitt bröd på ett sådant vis, att jag spelar på orgeln vid gudstjänsterna i kyrkan. En orgelnist är jag. Men hvem är Ni, är Ni en torpare då?

Broström skrattade litet med ögonen och svarade: — Nej, jag är endast en gammal sjöman, som bor i skogen.

— En sjöman, sade flickan, suckade litet och såg tankfullt ned i sin famn. Men i detsamma blef hon upptagen af den utländska katten, som hoppade upp på bänken. Den gjorde små, nätta böjningar på hufvudet och kurrade. — Hvad heter katten? frågade flickan.

— Nå, den kan ju till exempel heta Kalkutta efter sin födelsestad.

Flickan skrattade litet. — Men hvad heter dess husbonde då, sade hon och blåste bort några katthår, som fastnat vid hennes fingerspetsar. — Hos hvem är jag, säg?

Styrman Broström stack händerna djupt ned i rockens fickor, såg ned på flickan, smålog och sade: — Hos Broström, hos styrman Broström. Och hvad heter den som frågar?

— Orgelnisten, fröken P. Ejder, sade flickan och lyfte litet på hufvudet.

— Det namnet har jag icke hört förut, sade Broström allvarsamt.

— Jag är också mycket ensam om det, sade flickan sorgset och steg upp. Hon gjorde hastigt en fråga om vägen, som slingrade sig på andra sidan om bastun, och gick ut, utanför gårdet. Här stod hon några ögonblick, nickade, tackade, smålog och gick.

Broström for med handen ett par tag öfver hjässan. Det var, som om något händt honom. Han satte sig ned på trappan, tände sin pipa och började röka. Han såg på de nedvräktade gårdsgårdsstörarna. Den nya porten gapskrattade ju åt honom. Själ smålog han också. Han erkände ju sin stora svaghet för kvinnor, en svaghet,

som icke ville försvinna med åren. Men nu var det dock något helt annat med flickan. Såg han henne ännu en gång, ville han göra henne några frågor om Ladoga-trakten. En gammal historia lekte honom lifligt i hågen.

Det föll ymnigt med regn under natten. Åskan mullrade nästan oafbrutet. Det var kvaft i stugan. Styrman Broström vaknade, han hade icke sofvit godt. En fluga kretsade ilsket kring hans bädd. Han sträckte sig efter klockan, som låg på stolen bredvid sängen. En kvart öfver sju. Godt, han kunde väl ännu sofva en timme. Doktorn skulle säkert försena sig, det hade han gjort hvarje gång vid deras fiskefärder.

Broström svängde sig i långsoffan med ansiktet mot karmen. I stugan ljöd inom kort en och annan lätt snarkning.

Men tuppen hade redan länge suttit vaken på slipstensbocken, och då doktorn nu steg öfver gärdet, gol den visst redan för sjunde gången.

Doktorn bar högskaftade stöflar, en gam-

mal grön kostym och en mycket illa tilltygad hatt och var ganska lik en timmerflottare. Hunden skällde ursinnigt, katten reste sig uppe på tröskeln, ställde ryggen hög, fräste och spände på benen som en ung dromedar. Djuren lugnade sig dock strax, sedan de fått nosa på doktors välsmorda stöfveldskaf. Katten nös indigneradt och började ifrigt tvätta sin fina rosenos.

Då Broström inte syntes till, tände doktorn en cigarrett och satte sig på en stockhög vid vedskjulet. Må gubben sofva ännu en stund, tänkte han. Lifvet har tårt honom mera, än han vill tillstå. Han kan icke få nog af sömn och hvila.

Men den, som redan var på benen, det var styrman Broström. Han steg på i strumplästen, så golftiljorna knakade, när han gick fram till spiseln. Sitt morgonte skulle han ha, innan han gick någon vart, om också själfva kungen satt och väntade honom. Han log blott i förbifarten, när han kastade en blick ut genom fönstret och såg doktorn sitta på vedtrafven, klädd som en riktig

stockjunkare. Den karlen bör känna sig lycklig, tyckte Broström, så lycklig, som det är möjligt att vara på det ställe de gudfruktige kalla en jämmerdal. Han är af gammal, sund, renodlad bondsläkt, han har ännu inte varit gift, han kan ibland hjälpa sina medmänniskor och är själf helt visst fullkomligt frisk.

Så tyckte styrman Broström, och han tog sig om hakan. Skäggstubben var igen så fördömdt lång och stickig och sträf. Han tog ryss-spegeln från spiselkransen och betraktade sig. Han spände något på näsborrarna och tvinnade litet på mustaschen, som prydde den välformade öfverläppen. Nåja, i dag blef det dock ingen rakning utaf. Han ställde spegeln upp på dess plats igen och gick att hjälpa tekannan, som redan kokat öfver till hälften. Därpå tog han ett stort, oslipadt glas ur skåpet, slog i teet, satte sig på sängkanten och drack. Ingenting kunde han bjuda den medicinska doktorn på; han visste, att den stora karlen älskade endast grädde, sockerbröd och andra

sötsaker, likt den, som är illa vänd af känslfulla kvinnor.

Sedan han druckit ännu ett andra glas, drog han stöflarna på sig, stack några cigarrer i barmfickan, tog en gammal, black italiensk hatt på hufvudet och gick ut ur stugan.

I förstugan brummade han ett kort välkommen, medan han drog ned oljerocken från taksparren.

— Ska vi få någon fisk i dag, sade doktorn och såg gladt upp, där han nu stod vid slipstenen och höll på att hvässa en knif.

— Bästa vind och bästa bete, svarade Broström, steg nedför trappan, tog maskburken undan stenfoten och höll upp den.

Doktorn prövade hastigt bettet mot tummen och stack knifven i slidan.

— Så tåga vi då, sade Broström, och strax bar det af öfver gärdet, längs skogsvägen, mot sjön ner i dalen.

Tätt invid sjöstranden hade Broström uppfört en liten stuga. Här bodde han stundom flere dagar å rad, då fisket var gifvande. I stugan fanns en god eldstad, och möblerad var den också med bord och bänkar. Också husgeråd funnos. Här förvarades äfven alla fiskredskapen, af hvilka det fanns flere slag att välja på.

— I dag har jag lust att pröfva ett af de nya bambuspöna, sade Broström och började strax göra refven i ordning. Doktorn tog ett gammalt, krokigt spö, hvars duglighet han tidigare pröfvat. Man var klar, lade ut båten och steg i. Doktorn tog i årorna, och man rodde med långa, djupa tag ut på den morgonfriska fjärden.

Sommarns alla färger lekte sin morgonlek öfver vattenytan. Gult i alla nyanser, blått, grönt och purpurlickar. Broström plirade. Glittret var något för starkt för hans ögon.

— Vattnet är jäkligt blått och vackert i dag, sade doktorn och höll upp årorna.

Broström kisade rakt utåt fjärden, där

han satt bekvämt på akterbrädet och endast då och då rörde litet vid rodret. — Jag ser rosenrött, och stålgrått, och ryssblått, och nu just ser jag liksom en flik af Eerolavärdinnans varmröda tröja, och vänta, — nej, nu ser jag redan sju stjärnor.

Doktorn skrattade litet. — Broström ser ju rakt som en ultra-impressionist.

— Hvasa?

— Styrman Broström ser likasom de moderna målarna, ville jag säga.

— Nåja, kalla det hvad Ni vill och hur Ni vill. Jag säger blott, hvad jag ser och hur jag ser, men från målarkonsterna är jag fri.

Doktorn lade sakta ned årorna i vattnet och började åter långsamt ro. — Hur menar Broström? frågade han småleende.

— Ja, tro inte, sade Broström, och han smålog också han, att jag i mitt lif sluppit helt undan anfäktelserna. Det var då, när jag var mycket ung. Tidigt om morgnarna klef jag upp på den högsta bergknall, som fanns i min hemby, och stod turvis bega-

pande, turvis bekisande soluppgången, och jag tänkte: den, som ändå hade solens färger på lager. Och jag minns, huru jag gick ned från berget och suckade, som människan suckar, då hon ännu är mycket ung. Och en stormig dag, då jag gick ned till stranden af min hembygds stora sjö och såg vågorna dansa ute på fjärden och såg dem själfsvåldigt kasta sig upp mot stränder och skär, då började det gå sjö också inne i själen på mig, och jag sträckte ut handen och började teckna luften full med böljande linjer och djärfva språng och krumbukter. Jag väcktes dock snart af ett elakt skratt. Det var visserligen endast en skata, som satt och skrattade bakom busken på gårdsgårdsstören. Men jag kände, att jag blef röd och kanske lika snoppad som en ung, för första resan ertappad tjuf. Och jag tog mig för pannan och började tro, att det var något på tok därinne. Och jag minns, att jag igen suckade, som människan suckar, då hon ännu är mycket ung. Och jag sköt ut min båt från stranden, hissade seg-

len och satte kursen ut mot den glada fjärden. Och jag tog mitt förnuft tillfånga och blef den gången botad från oförnuftet. Och jag styrde min båt ut mot aflägsna stränder.

Styrman Broström smålog liksom i tankarna, tog upp en cigarr ur fickan och tänkte den.

— Och huru gick det efter den gången, frågade doktorn nyfiket.

Broström tog långsamt cigarren ur munnen, blåste ut ett präktigt rökmoln och sade:

— Jo, det gick så, att jag blef frestad för tredje gången, såsom frestelsen ju också enligt Skriften är framställd. Det var då, när jag mötte den första flickan. Jag såg hennes blick, hennes mun, hennes hår, och jag endast såg och vågade knappt tilltala henne. Hennes fågring nästan retade mig. Och jag stal en bit af min mors finaste linneväf och köpte mig nio färger, och på min bön satte sig flickan snällt på en stol inför mina ögon. Och nu var det jag, jag

själf, som skulle ge flickan det eviga lifvet på duken. I två dagar fastade jag och var som besatt af bilden jag gjorde. Men då jag den andra kvällen mötte flickans blick, då skärptes med ens mitt öga, och jag såg på den bild jag gjort, och jag blygdes och urskuldade mig inför Gud och sade med Adam: Det var kvinnans skuld, som du gaf mig. Och jag skar sönder bilden i nio bitar och kastade dem på elden, och jag sade till mig själf: Unga Broström, du är inte någon skapare, nej, alls inte, men du kan kanske bli en människa. Och därefter såg jag endast på flickan och gladdes blott ödmjukt åt det lefvande mästerverket. Och för att helt bli kurerad från lusten att skapa och måla och efterapa, tog jag tidigt en morgon min moders skönaste vattenhink och rörde rödmylla i den. Och i den tidiga morgonstunden bar jag hinken ut på min hemgård och sade: Unga Broström, nu skall du måla. Du skall stryka stallet, boden och svinstian, och innan kvällen skall det allt vara gjordt. Jag började måla och

strök på i mitt anletes svett ända till kval-
len. Och det var gjordt, hvad jag hade
pålagt mig: uthusen blänkte alla i färskaste
rödt, när solen gick ned i väster. Men med
den ännu drypande penseln i hand gick jag
ned till stranden af min sjö. Jag svängde
penseln rundt några hvarf. Det droppade
rödt som blod bland strandstenarna. Jag
siktade, och som en pil flög sudden ut i
sjön och sjönk i djupet. Och därpå gick
jag långsamt hem och lade mig lugnt till
hvila. Och från lusten till målarkonsten var
jag botad. — — — Men den följande da-
gen reste jag bort från min hemtrakt och
tog tjänst på en båt, som plöjde Ladoga,
min ungdoms stormiga, vackra sjö. Och
jag blef klar och nykter i själen, som det
anstår en styrman, och jag blef lugn som
en björn, såsom det anstår en tjänande bro-
der.

Styrman Broström log litet, drog eld på
en tändsticka och tände cigarren, som slock-
nat. — Hvad jag berättat, sade han och
såg hastigt på doktorn, är ju en sak, som

angår endast mig, och jag ber om ursäkt för att jag kom att omtala den.

Doktorn såg på Broström och sade: Jag tackar styrman Broström.

Broström plirade ut mot den närbelägna sandstranden. Han hade upptäckt en ensam båt, som gled ur viken, ut mot udden. Ingen roddare syntes till. Man kom närmare intill båten, som nu låg alldeles stilla mellan gles vass och näckrosor.

Doktorn reste sig upp och såg, att en flicka låg på båtens botten och sof. — Det är en flicka i blommig klädning, som somnat, sade han sakta till Broström.

Broström tog hastigt cigarren ur munnen. — Ro litet närmare, sade han, jag vill se.

Flickan hade kastat en slöja öfver ansiktet, men ett öra och halsen och håret var bart, och Broström igenkände strax flickan, som varit och druckit vatten hos honom. — Låt oss ro bort, sade han sakta. — Flickan är sömnig. Vi kunna ju hålla ett öga på henne därborta från skäret. Ingenting ondt kan hända henne här.

Doktorn såg ännu en gång noga på flickan och blef förvissad om, att hon verkligen sof och var lefvande. Bröstat höjde sig i jämna, lugna tag. Ena handen höll hon på en uppslagen bok. Hon hade tydligen somnat midt under sång eller läsning.

Broström satte sig vid årorna, och båten gled nästan ljudlöst ut mot skäret.

— Hvem kan flickan i båten vara, sade doktorn.

— Fröken P. Ejder, t. f. orgelnist i vår kyrka, svarade Broström endast.

— För tusan, sade doktorn och såg bakom sig in mot viken, där båten ännu skymtade i vassen.

Broström kastade emellertid redan ankar. Man var ändtligen vid fiskestället.

Nu drog styrman Broström redan upp den första abborren.

Kring flickan i båten var det alldeles tyst. Hon sträckte litet på hufvudet och

tittade öfver båtkanten. Ingen fara var numera för handen. Det är klokt att låtsas sofva, när man vill skydda sig, resonerade flickan. Ingen gör något ondt åt en sofvande, inte ens den allra vildaste stockjunkare.

Hon placerade sig upp på mittelbänken, öppnade sångboken och sjöng sakta:

Det blir något i himlen för barnen att få,
för de barn, som i Herranom dö,
de få kronor af guld, de få harpor också,
de få kläder så hvita som snö.
Det blir något att få, det blir något att få,
det blir något för barnen att få
i den himmelska stad, där hvar tunga är glad.
Det blir något för barnen att få.

Då flickan var sorgsen, tyckte hon om att sjunga den sången. Det var hennes barndoms favoritsång. Det var något i melodin, som förnöjde henne ännu, fastän hon var fullvuxen och klok. Hon kände det,

som hade Guds öga hvilat på henne, medan hon sjöng. I kyrkan, där hon spelade, kunde hon ej sjunga med, ty orgelns ljud var alltför bullrande. Men bönderna funno behag i de basunartade ljuden, prästen tyckte heller icke om dämpade toner, och hon var tvungen att spela oförskräckt, såsom människan är tvungen att spela för brödet i en bullrande värld. Men hon knep ihop sina läppar, och hon sjöng icke med.

Men vid stranden under alarna sjöng hon gärna, ty vågen sjöng sakta med, och längre in i skogen susade tallarna. Och här kände hon sig lycklig och vågade nästan tro, att hon var Guds barn.

Fröken Ejder tog lätt i årorna. Båten gled sakta ut mot udden, där näckrosor växte och blommade. Hon såg utåt fjärden, skuggande ögonen med handen. Strax därpå sänkte hon blicken och smålog. Hon hade låtit skrämman sig af byfolkets historier om ett lag timmerflottare, som farit kring trakten likt röfvare. Där sutto ju två

fredliga fiskare i en båt vid skäret midt på fjärden.

Hon rodde litet närmare. Hon hade upptäckt ett blygrått moln, som hastigt steg upp bakom skogsranden. Det kunde uppstå svårt åskväder, och då ville hon hellre vara i närheten af människor.

Gubbarna sutto med ryggarna mot det håll, därifrån fröken Ejder kom, och hennes båt sköt långsamt och nästan ljudlöst framåt. Hon började känna doften af cigarr. Hon höll upp årorna en stund och betänkte sig. En liten utländsk strof flög henne med detsamma i hågen:

Hier kannst du ruhig harren,
böse Menschen rauchen nie Cigarren.

Fröken Ejder skrattade litet för sig själf och rodde ända fram till fiskarbåten.

Broström såg upp, smålog och hälsade henne med en gest med handen.

Fröken Ejder log gladt öfverraskad, och hon böjde djupt på hufvudet. Hon hade

också känt igen sockenläkarn, som lyfte på hatten med ganska allvarsam uppsyn. Fröken Ejder, som var alldeles bländad af solen, som sken henne midt i ansiktet, besvarade hälsningen med tillbörligt allvar.

— Nå, sade styrman Broström, är man en som har försofvit sig, är man en lösdrifverska eller en som plockar sjörosor?

Fröken Ejder smålog. — Styrman Broström vet ju redan, hvem jag är, hvarför skämtar han då, sade hon och svängde litet på årorna.

Men Broström såg i detsamma bort mot skogsranden. — Men nu få vi regn just i rappet, sade han, och ett riktigt störtregn därtill.

Fröken Ejder såg tankfullt omkring sig, och det gick en rysning öfver ryggen på henne.

— Man behöfver icke vara orolig, sade Broström och såg på henne, medan han slog några knutar på ett rep, som han just tagit ur ruffen.

— Hvad ämnar han göra, tänkte fröken

Ejder och såg frågande på doktorn, som tyst tvinnade refven om metspöet och smålog som den, som är något road, men dock intet har med saken att skaffa.

Men då fröken Ejder såg, att Broström tog i båtshaken, då fattade hon hastigt i årorna och rodde framåt. Men nu fattade också doktorn i årorna, och de båda båtarna gledo fram sida vid sida. Fröken Ejders båt var mycket lättrodd och smidig, och hon var icke tvungen att lägga ut alla krafter, som funnos i hennes armar. Men hon fick visa de båda männen, att en båt med en ensam kvinna i icke ens i regn och stormväder behöfde tagas på bogser. Och hon log ett ganska fint löje.

Men ett löje lekte också i ögonen på Broström, och hastigt satte han ut ett par andra åror och tog några årtag. Fröken Ejders ansikte blef något allvarsamt, då hon såg, huru hastigt afståndet växte mellan de båda båtarna. Men hon sträckte ut handen. Inte en regndroppe föll ännu. Hvarför skulle hon frukta? Hon såg uppåt, suckade lätt

och lugnade sig, och i sitt inre log hon ansikte mot ansikte mot solens, stormens och regnets Herre.

Hon styrde kursen närmare land, och här gled hennes båt nu framåt helt lätt, ty hon doppade årorna smått lekande och ganska nått.

— Ta mig tusan, jag tror flickan gick i land, sade Broström och höll upp årorna.

— Ånej, sade doktorn, hon rör längs stranden. Och hon klarar sig nog, hon förstår att ej sänka åran för djupt i vattnet.

— Men om några minuter har hon stört-regnet öfver sig. Vinden är redan tung och seg som själfva fän.

— Nog hinner hon fram till fiskarstugan, menade doktorn och tände en cigarr.

— Få se, få se, sade Broström och tände på en cigarr, också han.

Båten stod en stund nästan stilla, fiskarna sprattlade i pärtkorgen på båtbottnen. Vinden blef allt svagare, och snart lade sig

den allra dofvaste stillhet öfver sjön och stränderna.

— Se där kommer rodderskan redan med raska tag,* sade doktorn och tog åter till årorna.

Där satt igen ett litet löje i ögonvrån på Broström, men han sade intet, ty han sög just så intensivt på den goda cigarren.

Sakta fräsande skar båten redan genom strandvassen. Broström såg bakom sig. Båten löpte in just mellan de rätta stenarna.

På stranden stod hunden och skällde och tjöt af glädje, och den utländska katten steg just med små, nätta, försiktiga steg nedför den branta backen. Men hon kom hufvudsakligast för småfisken, som var hennes.

Doktorn steg ur båten, tog fiskredskapen och pärtkorgen, ja, han tog så mycket han kunde och gick in i strandstugan. Katten passade på och kilade in med detsamma, rädd som hon blef af några märkvärdigt tunga regndroppar, som plötsligt föllo in i pälsen på henne.

Men nu rodde fröken Ejder just in i vassen. Hon kände sig redan något våt om skuldrorna. Hon såg sig hastigt om och mötte Broströms blick. Och skrattet tindrade i ögonen på henne. Men hon var röd och varm och ganska trött.

— Nå, får styrman Broström nu lof att lotsa in henne?

Då fröken Ejder såg, att doktorn gått in i stugan, såg hon på Broström och sade sakta: Ja, tack!

Styrman Broström drog först ett par tre rökar, slängde bort cigarren, gick några steg ut i vattnet, lyfte upp flickan och gick och ställde henne att stå på land.

Fröken Ejder kände sig litet förlägen och därför sade hon: — Jag har nog rott mig fram på farligare sjöar än denna.

— När och hvar har man gjort det, sade Broström och såg allvarsamt upp på flickan på stranden, där han redan stod vid båten och skrufvade ur klykorna.

— På Ladoga, som tolfåring, sade flickan och svängde sig om ett hvarf på klacken.

Broström började ifrigt liksom leta efter något i båten. Han såg icke upp och sade intet.

Men fröken Ejders ögon föllo på en regnrock, som låg på båtkanten. Hon fick lust att taga den, och hon tog den och svepte den kring sig, så att endast ögonen syntes, och i nästa ögonblick stod hon redan högt uppe i skogsbacken.

— Adjö, styrman Broström, jag springer hem till mitt logi. Jag lånar rocken. Adjö!

Detta ljud så hastigt uppifrån backen, att då Broström beredde sig för att se upp, var fröken Ejder försvunnen.

En häftig vindil steg upp vid skogsranden, svepte öfver stränderna, skakade träden och trasade sönder molnen. Den blå himlen blef plötsligt synlig, och oförmodadt stack solen fram.

Styrman Broström såg nästan häpet upp

mot rymden. Så säker hade han varit på regnet, som skulle komma, regn, som jorden för öfrigt också just skulle behöft. Och han skakade litet på hufvudet och gick långsamt in i stugan.

— Unge man, sade han och satte sig ned på bänken vid fönstret, det duger inte för nutidsmänniskan att profetera, inte ens om en liten syndaflod. Det var forntidens Gud, som lät det gå lös precis som profeterna ville.

Doktorn slog igen en anteckningsbok, hvilken han anförtrott något, såg ut genom fönstret och smålog. — Javisst, det är klart nu igen, och så förbaskadt klart. Men hvart tog flickan vägen?

— Hon försvann liksom regnet, sade Broström endast. Han dunkade sig litet med handen mot bröstet. Hans andedräkt blef tung och mödosam.

— Ni är sjuk, sade doktorn och steg upp. Men Broström reste sig hastigt, vidgade ut bröstet och betvang det häftigt arbetande hjärtat till jämnare slag.

— Jag säger Er, sade doktorn, vill Ni lefva, var då försiktig. Ro icke, lyft icke, gå icke häftigt.

Broström såg med nästan fientlig blick på doktorn, men sade intet. Han tog af sig rocken, rullade hop den, ställde den som en kudde på bänken och lade sig ned att hvila.

Doktorn började åter bläddra i sin anteckningsbok.

Men en tanke hade börjat kretsa i Broströms hjärna. Hvem var flickan? Kunde det vara en möjlighet? Barnet upptogs ju af goda och rika människor och blef fördt ända till stränderna af Svarta hafvet. Ett löfte hade han gifvit, att aldrig forska efter barnet, att aldrig yppa något, om det kom i hans väg. Detsamma löftet hade också modern, hustrun gifvit, hustrun han skildes från, och hvilken, som det sades, var död. Ja, det hände allt då, när han ännu var ung och litet lefnadsgalen. Och — skam nog att tänka — faderskärleken hade han alltid varit tämligen fri ifrån. — — — Men

var det en möjlighet, eller var det en inbillning? — — — Var flickan hans — dotter? — —

Doktorn steg upp. Han lyfte upp pärtkorgen. — Nu tar vi och halstrar abborrarna precis som de är, sade han, lade åter ned korgen och gick och började göra upp eld i spiseln.

Broström satte sig upp. Han skakade småningom af sig de störande tankarna, började långsamt kafla upp skjortärmarna och sade: — Men tro mig, jag skall göra en jäkligt fin rätt utaf gösen. Och styrman Broström steg upp och tog strax itu med sysslorna.

Men den lilla katten, som med egenhandsrätt plockat i sig all småfisken, steg trind och mätt ut genom den öppna dörren och kastade sig raklång på trappan i solskenet. Hon slöt ögonen och njöt. Dock var hon tvungen att emellanåt knäppa på öronen, ty inne i stugan handterade man särdeles klumpigt pannor och fat. Det klingade och skrällde ideligen, och fat och hin-

kar tömdes helt ledigt, så det forsade, ut genom fönstret.

Men till allt detta ljud i den fågelälskande kattens öra en hvisselduett, lika treflig som en konsert af skogens bästa och starkaste sångarhanar.

Igen var byfolket kalladt till andaktsstund på Eerola gård. Många unga och äfven barn hade infunnit sig. Men det var ju också en liten festlig fruktförsäljning, som tillika skulle gå af stapeln. Man skulle samla en skärf till byns ännu obbyggda sjukstuga. Och Eerola-värdinnan ställde och radade upp frukter af alla slag, ty hon ville gärna göra något, som var godt och behagligt inför Herren.

Det var redan alldeles skumt, när fröken Ejder, som var kallad för att spela koraler och sionssånger, sakta öppnade den lilla bakgrinden. Hon gick på tå förbi körsbärsbersån. En lätt doft af cigarr stack i hennes näsa, hon stannade, lyfte upp den lilla klart brinnande lyktan hon bar i sin hand, och lyste rakt in i bersån. Och hon

log. I fonden satt styrman Broström, på högerbänken syntes doktorn, och strax innanför vid sidan af ingången satt Hurrivärdinnan. På spjälbordet i midten lågo tidningar huller om buller. Att det var någonting muntert man pratat om, såg hon strax på Hurrivärdinnans ögon. Och det var visst icke heller med kyrkminer de andra bersåsittarne hälsade god afton.

Men fröken Ejder, som var ute i tjänsteärenden, var tvungen att endast nicka och gå.

— Se så, nu börjas det, sade Hurrivärdinnan, och hennes ansikte förvandlades med detsamma. Mycket allvarsam lämnade hon bersån.

I förstukammarn bjöds på välkomstkaffe för prästen, fröken Ejder och de betydligare värdinnorna, och Akkalahusbonn var också med. Det var en tämligen tyst tillställning. Hvad som förnams, var endast ljudet af någon sked, som klingade mot en kopp eller ett fat. Kammarn var ganska liten,

och man var tvungen att sitta mycket förtroligt sida vid sida. Fröken Ejder, som satt instufvad mellan Akkalahusbonn och Hurrivärdinnan, var tvungen att mer än tillbörligt sträcka på nacken och se missnöjd ut. Hon försökte också bryta den tryckande tystnaden och vände sig till Hurrivärdinnan med en fråga angående skötseln af en tuppsyckling, som hon vunnit på ett lotteri i kyrkbyn. Men då värdinnan sagt sin mening om saken, var det igen så tyst, att en flugas surr hördes kring lampan uppe på byrån.

Med Akkalahusbonn kunde ingen börja ett resonemang, ty han var hela tiden så helt upptagen med kaffe och dopp. På sina knäskålar, som han försiktigt slutit intill hvarandra, höll han upp en hel kollektion af långskorpor och syföreningsbullar, och han doppade och svalde ideligen. Dock tycktes hans blick nyfiket emellanåt spela åt sidorna, åt höger på fröken Ejder och Hurrivärdinnan, och åt vänster på granngårdsvärdinnan.

— Akkalahusbonn är alldeles som ett barn på kalas, hviskade fröken Ejder till Hurrivärdinnan.

— Akkala är en andelig man och ett Guds barn, svarade Hurrivärdinnan. — Litet girig är han visserligen och glupsk som man kan se. Vet fröken orgelnisten, att han är släkt med styrman Broström?

— Är han det, sade fröken Ejder förvånadt och såg oförmärkt närmare på Akkalahusbonn. Men strax vände hon sig åter till värdinnan och frågade: Känner Ni närmare till styrman Broström?

Hurrivärdinnan log litet gåtfullt och hviskade: Ack ja! Vårt hela Tavastland känner ju honom, fastän han mest har vistats i Karelén och allra mest på sjön. Och inte har han ju uträttat några storverk, och en hedning är han ända in i själen. Det veta alla.

— En hedning, upprepade fröken Ejder, nej, det tror jag man inte bör säga.

— Nåja, på sida sagdt, hviskade Hurrivärdinnan, så tycker jag riktigt bra om styrman Broström.

Prästen, som hela tiden suttit och bladdrat och sökt i sin bibel, hade funnit sitt ämne. Hans ögon blänkte, när han steg upp och sade: — Nu, kära vänner, låt oss gå ut i stugan och betrakta Guds ord.

Strax reste sig alla värdinnorna. Akkalahusbonn slog brödsmulorna af sina byxknän, torkade sig om skägget och steg upp. Fröken Ejder rätade på sig med en glad suck, och hela sällskapet trädde ut ur förstukammarn.

I stugan brann den stora taklampan för full låga och spred sitt sken ända ut i förstugan, ja, ljuset flöt ända ut på gården. Mycket folk var församladt, till och med fönsterbräderna voro upptagna af några unga drängar. En liten flicka satt farligt på kanten af vattensån, och uppe på tinnarna af tvåvåningssängen sutto tre ganska allvar samma pojkbarn.

Stugans stora bord stod öfverfullt med allehanda frukter, och blommor saknades icke heller. Där sågs hemlandets friska, enkla, urgamla rofva, där sågs de bitterljufva

lingonbären, där sågs många af skogens vidunderliga svampar. Där fanns en liten korg af landets egna, svarta drufvor, äppelkorgar, päronkorgar, och midt bland allt det saftiga, det syrliga och söta tronade en malörtskvast.

Fröken Ejder intog sin plats vid det lilla harmoniet. Sakta började dess ljud fylla stugan och förstugan och alla kamrarna. Vårdinnorna slog upp sina sionsharpor och föllo in den ena efter den andra. Fröken Ejder försökte i början hålla upp ett raskt tempo, men vårdinnorna drogo ut hvarje ton till en oerhörd längd, ty det var deras sätt och landets sed. Och fröken Ejder suckade litet och såg sig tvungen att hålla sig till den omtyckta takten, ty vårdinnorna voro så fruktansvärdt många, och fröken Ejder var endast en.

Då tolf verser afsjungits steg prästen upp och började hålla predikan.

Fröken Ejder gick och tog plats på en kista, som stod strax innanför dörren till förstugan. Då hon suttit en stund, steg hon

oförmärkt upp, tog sin lykta från förstuvrån, tände den, tog kappan på sig och smög sig ut till körsbärsbersån.

Hon stannade en stund utanför löfverket, gömde lyktan inunder sin kappa och lyssnade.

Därinne i mörkret höll man just på med ett ifrigt resonemang. Tre röster hördes. Man nämnde apostlarna Petrus och Paulus, och styrman Broström hördes citera det ena bibelstället efter det andra.

Fröken Ejder blef riktigt varm om kinderna, tog fram sin lykta och steg fram till porten af den mörka bersån.

Strax steg granngårdens unga dräng upp från bänken, där han satt på vänsterbänken närmast ingången. Men man bad honom lugnt sitta kvar, och fröken Ejder frågade blott, om hon fick vara med. Och hon gick och ställde sin lykta på spjälbordet mitt i bersån, så att ljuset strålade jämnt för alla, och hon satte sig på bänken strax på den andra sidan om ingången. — Jag ämnade blott fråga, sade hon sakta, anser sig ingen

af dem, som nu suttit här i denna mörka berså, kunna gå in i stugan och lyssna till prästens ord. Han började med en betraktelse öfver begreppet Guds barn.

— Ungefär densamma betraktelsen ha också vi här just sysslat med, sade Broström och såg småleende på fröken Ejder.

Men det var en sak, som fröken Ejder kände, att hon måste tala om. Den hade ända sedan morgonen suttit henne i hågen, och underligt var, att den liksom hänförde sig till prästens betraktelse. Och fröken Ejder såg turvis på de tre, som sutto i bersån, och frågade om hon kunde få berätta om den saken. Och de tre, som sutto i bersån, rätade alla på sig och ville gärna, att fröken Ejder skulle berätta. Och hon stack sina händer i den röda kappans varma yllefickor, ty kvällen var något kylig, och hon började sakta berätta:

Det var nog visst en dröm. Men det tycktes mig så verkligt, att jag en afton helt plötsligt stod utanför paradiset's dörr. Jag visste, att Gud fanns därinne, och jag

sträckte mig på tå, och jag böjde mig ned för att möjligen hitta en springa för ögat, som ville se, och för örat, som ville höra. Men jag märkte snart, att dörren var för tät och för tung för det mänskliga ögat och örat. Men Gud var därinne, och min längtan blef häftig och stark. Jag började sakta klappa på dörren, och då hände det till min förundran, att den läts upp. Jag blef nästan rädd och bad dörrvaktarn hålla porten på glänt en stund, ty jag visste ju ej ännu, om jag ville, eller ens fick stanna. Och jag tänkte på, att det på jorden ändå var ganska roligt att se sig omkring ibland.

Väktarn höll foten i dörrspringan, medan han kisade ut litet. — Ett tämligen långvarigt ljusfenomen detta, mumlade han. — Stjärnkikarna på den lilla jorden stå redan med tuber mot ögat. Och han minskade litet på springan.

Men i nästa stund stod jag redan inför Gudens öga. Jag var bländad af ljuset och klarheten, som strålade öfver mitt ansikte, och jag inandades bäfvande den heliga luf-

ten och glömde alldeles bort, hvad jag hade att säga. Och jag visste blott, att här ville jag alltid stanna.

Men himlens Herre såg på mig och sade: Har du något på hjärtat? Jag böjde mitt hufvud, min tanke klarnade, och jag sade med bäfvan: Herre, jag har alltid brunnit af nyfikenhet. Du vet allt. Jag har allt sedan barndomen haft svårt att tro på berättelsen om fåren och getterna. Säg, hvilka äro dina barn, som du älskar och känner?

Den store Guden log i nåd mot mig, och han tog fram en väldig bok, Guds Egen Bok. Jag fick lof att träda närmare. Boken läts upp. Där funnos alla Guds barns namn upptagna. Jag fick se och blef storgligen förundrad. Påfvarnas namn stodo icke skrifna till först, och ärkebiskoparna fick jag leta efter. Men där fanns många millioner namn, där fanns japaner, judar, greker, turkar, engelsmän med mera. — En sådan svindlande barnskara, undföll det mig.

Och Fadren värdigades tala: Jag känner dem hvart och ett vid namn, deras ut-

gång och deras ingång och deras innersta tankar. Vanartiga finnas många. Många glupska, som tanklöst äta brödet undan de trötta och försagda, många häftiga, som äro snara till strid och träta.

Jag böjde mitt hufvud och vågade åter fråga: Älskar Du de kristnade barnen mera än de andra?

Jag älskar de stillsamma och ärliga mest, sade Guden och slog upp den del, där japanerna voro skrifna.

Se här, sade Han och pekade på en liten japanskas nätta, fullständiga namn. Hon är mitt barn. Hon arbetar dagen lång på sina små solfjädrar, och då hon om kvällen lägger sig att sofva, beskyddar jag henne.

Jag tänkte: men hon är ju en hedning med sneda ögon, men jag vågade icke yttra något.

Men Guden vände bladen i den stora boken.

Och här, sade Han och pekade på ett af världen okänt namn. En man, som afstraffats med fängelse, för det han öppet

sagt till en bottenrik tyrann: du är en tjuf, du stjal. Jag håller mitt öga på den modige mannen.

Och den store Guden ögnade genom kapitlet där judarna voro skrifna, och han log och sade:

Här finnas många, som stå i fast förbund med mig och mina boningar.

Den stora boken slogs igen. Guden vände sitt ansikte mot mig och sporde: Var det detta du ville veta?

Men skenet ur hans öga bedöfvade mig, min tunga nekade att tala. Jag stod inför den största, alltomfattande kärleken och inandades godhetens kristallklara luft. Och jag sjönk ned på mina knän och tackade.

När jag åter skulle resa mig upp, vaknade jag och märkte, att jag hade drömt en dröm, som jag aldrig skulle glömma.

Fröken Ejder höll handen en stund öfver ögonen. Men därpå såg hon klart upp, och hon såg turvis på de tre, som sutto

framför henne, och hon log och sade: Huru kunde man nu tolka denna dröm?

Styrman Broström var den, som först tog till ordet. Han spottade hastigt bakom sig på buskrötterna och sade: Ja, om det alls är klokt att ge människor det vackra namnet Guds barn, då kunde jag som ett sådant nämna en fullkomligt okristnad neger, som jag lärde känna på en afrikabåt. Han besatt nästan alla de egenskaper Gud själf enligt lutherska katekesen besitter. Pojken var genomgod. Vi kunde aldrig märka något annat. Därtill kunde man säga, att han var vis. Bättre än någon annan kunde han sia om väder och vind, som skulle komma. Vi kommo också öfverens om, att pojken var allsmäktig, ty en gång satte han maskinen i gång, då ingen annan på den stora båten var karl att göra det. Att hans själs lif var evigt, det påstod han själf; det hade han kommit underfund med en natt på oceanen, när han satt ensam vid vakten.

Jo, så att inte är det på skinnets färg och trosbekännelsen det kan bero. Här gå

vi alla så kristnade och mer eller mindre hvita i hyn, och ett stycke af den gamle djäfvuln sitter ändå så säkert i de flesta.

— Styrman Broström, sade fröken Ejder, inte sitter han i Hurrivärdinnan och inte i mej heller.

Broström smålog, tog upp en cigarr ur fickan och sade: Nå, nå, vi ska vara lugna.

Fröken Ejder såg frågande på doktorn. Han satt bara och teg och log på ett hemlighetsfullt sätt, som halft retade henne, och hon vände sig mot den unga drängen och såg frågande på honom. Men den unga drängen såg halft leende, halft frågande tillbaka på fröken Ejder, och han hade inga ord färdiga på tungan.

Fröken Ejder steg sakta upp, tog sin lykta. — Här är lite kallt, sade hon och gick.

Då hon hunnit till trappan, tittade hon litet bakom sig, och hon såg, att de tre stego ut ur bersån, och hon märkte att de ämnade sig in till festen i stugan.

Prästen hade sagt sitt amen. Man började röra på sig i stugan och kamrarna. Barnen klättrade ned från den höga sängen och från ugnen, sträckte på benen och sågo glada ut. Vårdinnorna började småningom tänka på och tala om världsliga ting. Och prästen själf gick in till gårdens husbonde, som satt ensam i sin kammare och var trött och dålig.

Då Broström, doktorn, fröken Ejder och den unga drängen trädde in i stugan, var där redan tämligen lifligt. Barnen sprungo omkring och hoppade, den minsta pojken hade redan fått en bula i pannan och stor-skrek. Broström höjde tyst ett finger åt pojken, men det hjälpte icke. Doktorn tog ett äpple från bordet och höll upp det för gossen, men det hjälpte icke heller. Men fröken Ejder gick och hviskade något i det skrikande barnets öra, och det hjälpte strax, och man fick fred att börja betrakta blom-mor och frukter.

Man smakade på något än här, än där. Man pratade, tystnade och pratade igen.

Styrman Broström hade satt sig ned bredvid Hurrivärdinnan på kistan vid dörren, och där tycktes ibland spela en tämligen glad melodi ur hans ögon. Men hans röst var lågmäld och orden icke många. Och Hurrivärdinnan, hvars sinne var som ett lättspelt instrument, lät allt som oftast sitt skratt klinga som en hög och klar silfverbjällra.

Doktorn köpte päron och hasselnötter och kastade lyra med barnen. Värdinnorna försågo sig med kål och dill och rödbetor, drängarna stoppade fickorna fulla med rofvor.

Fröken Ejder stod och såg begärligt på den enda svarta drufklasen. Hon förde handen inunder bältet och märkte, att hon glömt sina pengar hemma i sitt logi. Men Broström hade också märkt det. Och han steg upp, tog drufklasen och räckte den med en liten bugning till fröken Ejder. Hon log litet, tog den hastigt, åt strax tre stycken och hängde sedan hela knippan på sin skuldra. Men bland blommorna valde hon

ut en brandgul en och profvade den blott hastigt mot Broströms rockuppslag. Nästan rodnande drog Broström sig litet tillbaka och sade sakta: Nå, nå, blommor passa inte för styrman Broström, dem skall fröken Ejder ge någon annan.

Fröken Ejder vände sig bort något förvånad och en smula sårad. Den blomman var dock mycket vacker mot Broströms vad-malsrock. Det var en brandgul blomma, Prinsens af Oranien blomma.

Lena från Takaniitty, som också var tillstädes, hade länge suttit tyst och sett på de andras förehafvanden vid fruktborden. Alla valde de det söta eller det som vackrast glänste. De rödaste äpplena voro försvunna, de slätaste päronen alla uppätta. Och gick inte fröken orgelnisten kantänka med en klase af de svarta, sliskiga, moderna bären på sin skuldra. — Men ändå. — Tacka visste Lena de unga drängarna. De gjorde ännu rätt åt den gamla hederliga rofvan och höggo i med friska tänder. Dock — ingen af köparna hade ens sett åt

malörtskvasten, och därför kände Lena sig manad att träda upp och tala.

— Herrskap och bönder, sade hon, gick fram till bordet, lyfte högt upp den beska kvasten och skakade den som ett ris. — Nu har ni köpt och smakat och ätit, vackra äpplen och päron och söta bär, men malörtskvasten har ni alla försmått. Ni, gamla värdinnor, veta ju dock, hur förträfflig den är. När vi om hösten skurit vår rörtofs och länge stått i det iskalla vattnet, eller om vintern vadat i snön genom skogarna ända till midjan och frysa och huttra, då veta vi nog, hur vi blanda vårt kaffe. Ja, ja, styrman Broström klår sig bakom örat, doktorn småler och fröken orgelnisten också, där hon står med den svarta bärknippan på axeln. Sådant äter man, icke sant, endast på lek och utan att grina.

Skrattet satt redan igen i ögonvrån på Hurrivärdinnan, och i ett nu lät hon det klinga.

— Men detta, sade Lena och lyfte på kvasten, detta svälja vi med en tår i ögon-

vrån och med fula grimaser. Men det hjälper, det hjälper. Har man ondt i sin kropp, har man stygn eller värk, malörten hjälper. Det är min tro, och jag tackar den himmelske Fadren, för att han låter den växa och gro här i landet.

Lena sänkte sin blick, hennes näsa blef röd, hon var tydligen rörd. Men strax såg hon åter upp, och hennes ögon blänkte som stål, och hennes röst var fast och låg som klangen af malm, när hon sade: Vi alla, som bo i skogarna och vid kärren och mycket få frysa, må vi modigt svälja vår malörtsdryck, om den ock blandas med tårar.

— Takaniitty-Lena sku ju rakt duga till präst, hviskade Hurrivärdinnan till fröken Ejder.

Och fröken Ejder nickade mycket allvarligt.

Men Lena snöt hastigt bort den sista strimman af rodnad från sin näsa, gick rakt fram till styrman Broström, och öfverräckande till honom malörtskvasten sade hon:

— Malörten växer och blommar för alla barn här i landet, icke minst för de ogudaktiga.

Och styrman Broström såg på Lena, log, mottog den beska kvasten, och hans buggning var djup och vacker som en ung kavajers.

Och sålunda var man villig att för den goda sakens skull ännu någon timme roa sig med så kalladt fiske och andra små konster. Och allt emellan klingade Hurri-värdinnans och barnens skratt så friskt i stugan.

Åter trådde nymferna sin dans en kväll kring Broströms stuga vid skogsranden. De tittade in genom bastugluggen, togo så lätta steg öfver potatislandet, att ej ett blad vidrördes, allt medan de uppmärksamt lyssnade till vindens sus, som var deras dansmusik. De skiftade i dunkelrödt, i dunkelblått och silfver, ty det var redan sent om kvällen. Mycket nära intill stugan vågade sig nymferna dock icke, ty genom den öppna dörren strömmade en klar ljusflod ut på den lilla gården. Broström hade ännu icke gått till hvila. Nymferna hukade sig ned bakom krusbärsbuskarna, och de sände undrande blickar mot det lilla, dimmiga fönstret, innanför hvilket de upptäckt den Ensamme sitta vid lampan och boken.

Någon rörde vid gärdesgården. Nym-

fernas ögon blefvo onda och spejande. Hvem var den djärfva, som vågade söndra den Ensammes stängsel en mörk höstsommarkväll? Förskräckta flydde nymferna åter in i skogen.

In på Broströms gård trädde emellertid fröken Ejder. Hon lyfte hastigt upp sin egen lilla lykta och blåste ut ljuset, ty hon stod redan midt i ljusfloden, som strömmade ut från stugan. Hon var barhufvad och klädd i sin röda kappa, och hon gick på tå, ty ljuset var så starkt mot det omgifvande mörkret, att hon gick som på en väg af guld. Hon såg och såg. Hvarje grässtrå vid hennes fötter var som ett blänkande svärd, hvarje blad som en liten sköld af silfver, och tistlarna, som växte på hvar sin sida om dörren, stodo liksom i brand. Då hon gick uppför trappan, stack hon sin hand in i tistelbusken och bröt den största och vackraste stjälken. Och hon märkte, att handen blödde. Men då bröt hon ännu en stjälk med den andra handen och hon märkte, att också den andra handen blödde.

Men tistlarna skimrade i hennes händer som månggrenade ljusstakar, när hon gick in genom dörren.

Broström såg upp. Han blef icke förvånad, han log mot den komna. Hon log tillbaka och satte sig tigande ned på bänken vid dörren.

— Har man gått ensam genom den mörka skogen, frågade Broström sakt.

Fröken Ejder såg ned på tistlarna i sin famn och svarade intet. Men hon log som den, som innerst inne har ett sorgset sinne, och hon började binda en krans af tistelns hvassa stjälkar. Men om en stund såg hon upp på Broström, och hon såg som på en helig man och frågade: Hvad finner man i den stora boken?

Broström sträckte på sig, lutade sig mot stolkarmen och sade: Man finner många berättelser om det mänskliga lifvet. Det är den boken, där människor finna det de kalla Guds ord.

— Ack, det är således den heliga boken, sade fröken Ejder med andakt.

Broström såg lifligt upp på henne och frågade: Hvad älskar min gäst högst i den boken?

Fröken Ejder betänkte sig litet. Men snart visste hon det, och hon svarade: Den helige Mannens lära. Och om en stund tillade hon: Men mycket behagligt klinga i mina öron också kungarna Davids och Salomos hymner och kärlekssånger.

— Hm, sade Broström och tog sig om hakan. — Men hvem skall då hålla af gamle Job? Han, hvars tro eller envishet, hur man vill kalla det, hvarken Gud eller Hin onde kan taga ifrån honom. Han är i släkt med vår egen bonde uppe bland moarna, och med torparn vid kärmarkerna och med enrisbusken, som lefver seg och stark i våra ödemarker.

Broström märkte, att han blef litet vältalig, och han teg strax.

Fröken Ejder suckade lätt. Af tistlarna hade hon nästan omedvetet bundit en krans, och hon lekte och lyfte kransen upp på sitt hufvud. Men den var tung, och den stack

hennes panna, och hon lyfte den åter i famnen och såg på den. Den bar blodröda blommor, som tistlarna ofta bära.

Men Broström såg på fröken Ejder, och han såg på henne liksom med någon oro, harklade och sade: Ville min gäst berättas för mig något om sin barndom och om huru man lefver lifvet vid Ladogas stränder.

Fröken Ejder såg upp på Broström och frågade gladt: Känner styrman Broström också till den trakten?

Broström nickade kort, allvarligt.

Och fröken Ejder, som aldrig haft lust att berätta något om sig själf för någon, fick en häftig längtan att berätta mycket, allt. Och hon såde med blicken fäst på tistelkransen: Jag ville då berätta om en flicka, som blef öfvergifven af sin far och mor.

Broström ryckte lätt till. En häftig blodvåg sköljde genom hans kropp, men han pressade samman läpparna, och den suck, som stönade inom honom, var knappt hörbar.

Men utan att se upp fortsatte fröken Ejder: I en gård vid den stora sjöns strand bodde ett människopar, ett ovanligt människopar, som skänkte bort sitt barn, en tio månaders flicka, till främlingar, som gästade trakten en sommar. Flickan blef förd långt bort till främmande trakter. Där diktade man ihop ett nytt namn för henne, och hon skrefs in i böckerna som en ny medborgare i ett främmande land. Och de nya föräldrarna trodde, att hon skulle blifva för dem som en fågel i bur, som sjunger om morgnarna och roar dem med nätta hopp på pinnarna. Sådan blef hon dock icke. Ju mera hon växte, dess tystare blef hon. Och då flickan var tre eller fyra år gammal, kallade man en dag på en läkare, som klädde henne spritnaken och knackade på hennes rygg och satte örat mot hennes bröst. Och då detta var gjordt, skakade han förvånadt på hufvudet. Och då flickan fick visa tungan åt honom, och den troligen också var som den skulle vara, då skakade han ännu mera på hufvudet

och kunde rakt intet förstå. — Men skall vi då inte få flickan att skratta, sade han till den främmande modern, och han kittlade flickan under den bara foten. Flickan sparkade litet, men hon skrattade icke. Det återstod nu intet annat än att klä på henne igen, och hon förblef alltjämt en sorgsen flicka.

Men en dag, då hon ensam satt och lekte i trädgården, smög en ung, fattig kvinna sig in genom en liten bakgrund. Helt plötsligt öfverföll kvinnan barnet med kyssar, tårar och skratt. Barnet blef skrämmt och började gråta. Men det lugnade sig dock strax, då kvinnan tog det i famn och såg på det. Och barnet såg länge på kvinnan och suckade långt. Och kvinnan kysste den lilla flickans händer och ändrade om den röda rosetten i hennes hår. Och flickan såg upp på kvinnan, och då hände det, att flickan skrattade litet och började räkna knapparna i kvinnans tröja uppifrån och nedåt och nedifrån och uppåt; och hon borrade pannan mot hennes bröst och frå-

gade, om hon hade något godt att ge henne att äta. Och kvinnan sträckte sig efter en liten vit korg, som hon ställt ned i gräset, och hon gaf barnet ett stort, hvitt plummon, som var saftigt och sött. Och barnet åt med blicken stadigt fäst på kvinnan, och kvinnan grät och strök barnets lugg från pannan. Så satt man länge.

En dörr i huset läts långsamt upp. Den främmande modern steg ut i trädgården med ett broderi i sin hand, och hon sjöng sakta en vemodig sång.

Kvinnan reste sig upp med barnet. Man började tala häftigt. Den främmande moderns ögon blänkte. Kvinnan föll på sina knän och hennes ansikte var vått af häftiga tårar. Barnet stod och såg på, men det förstod då icke mycket.

Men den främmande modern lade handen slutligen för sina ögon liksom inför ett starkt och häftigt sken. Hon betänkte sig och gick tyst in i sitt slottliknande hus. Och en tjänarinna bar ut en vit sidenpåse, där barnets alla kläder förvarades, och den

främmande modern kom själf ut med en väska af ljusgult läder, och tyst gaf hon barnet med alla dess ägodelar ifrån sig. Och den fattiga kvinnan, som var barnets verkliga moder, hon sänkte sitt hufvud i ödmjukhet, ty hon hade gifvit ett löfte, att aldrig uppsöka det barn hon själf skänkt bort. Och hon klagade: Jag visste då icke, hvad jag gjorde.

Och de båda kvinnorna sågo på barnet. Och då hände det, att barnet skrattade högt och sprang fram till den verkliga modern, som hade en strålande blick och en varm och fyllig barm.

Den främmande modern vände sig bort och gick med långsamma steg in i det granna huset.

Och kvinnan tog barnet på armen och påsen och korgen, och barnet höll med båda händerna i den gula läderväskan, ty där fanns en vacker bågare, och en sked och ett litet fat af silfver.

Men då man gick ut genom grinden tittade barnet liksom med oro bakom sig

och sade: Hvarför gaf du henne icke ett stort, hvitt plommon att äta? — — —

Fröken Ejder såg upp. Väggeklockan började slå och slog tio sömniga slag. — Är Broström kanske redan trött? Det är sent.

Men Broström var torr och sträf i strupen, och han fick icke klart fram orden. Han steg upp, tog ett glas ur skåpet, tog upp vatten ur sån med skopan, fyllde glaset och drack. Och med blicken nedåtvänd gick han åter och satte sig på stolen vid fönstret. — Huru gick det sedan med modern och barnet, sade han sakta.

Och trots den sena timmen kände fröken Ejder sig ännu icke sömnig, och ljuset i stugan lyste behagligt och värmande, och i vråna och bakom spiseln var det varmt och trolskt och mörkt. Och hon såg upp på Broström, smålog och sade: Styrman Broström har ju förstått, att barnet var jag, och att dess fattiga moder var min moder. Om sin far fick flickan aldrig veta något.

Och endast till styrman Broström vill jag säga, hvad flickan senare har tänkt om fadren. Så har hon tänkt: Han var som den fågeln, som lägger sin unge i andras bon och flyger bort och lefver endast för sig själf. Hvilken är den fågeln?

Styrman Broström hostade litet, såg upp i taket och sade: Nog lär det vara göken.

— Just, sade fröken Ejder och fortsatte strax: Men då flickan var liten, frågade hon icke mycket hvarken efter fadren eller något annat, ty hon satt helst ute och lekte vid den stora sjöns stränder. Och i en stor lergrop satt hon ofta och byggde kyrkor och gårdar eller gökar, eller små feta grisar af fin ljusgrå lera. Vill styrman Broström ännu höra något? Jag minnes just en liten historia.

Broström såg på fröken Ejder, och hon förstod strax att han ville, och hon började åter:

En dag, då flickan gick vid stranden och plockade ett visst slags stenar, som

hon behöfde till byggena inne i gropen, rodde en munk från klostret på ön och landade sakta vid stranden. Flickan sprang icke bort, ty hon visste, att man ej behöfde frukta för munkarna, då de voro Guds barn. Det hade modern sagt henne.

Munken steg ur båten. Han bar en röd sammetsbok i sin hand, och han såg hvarken åt höger eller åt vänster, när han gick fram. Och han satte sig under ett träd, slog upp sin bok och började läsa.

Flickan, som stod på ett helt litet afstånd med ett fång stenar i förklädet, betraktade mannen förundradt, nyfiket. Någon insekt började kretsa omkring den läsande. Han jagade först bort den liksom i tankarna, utan att taga blicken från boken, men till slut såg han upp, och då märkte han också flickan. Han log och nickade litet åt henne och började åter läsa i sin bok. Men insekten gaf honom ingen ro, och han slog långsamt igen den röda boken och gjorde korstecknet. Och flickan stod och såg allt och fann det ganska lustigt.

Men munken såg på flickan, och han nickade och vinkade henne till sig. Flickan log litet, vaggade litet på stembördan, men tog två små steg bakåt.

Men mannen reste sig, gick fram till flickan, lade lätt handen på hennes hufvud och sade: — Hvems barn?

— Vet icke, sade flickan, såg ned på tåspetsarna och tog åter två små steg bakåt.

Men då tog munken flickan med stembördan och hissade henne på raka armar högt upp i luften.

— Mera, sade flickan strax, då hon åter stod på marken, och hon lät de utvalda stenarna glida ur förklädet. — Mera.

— Har du icke någon far, som svänger dig i luften och roar dig.

— Nej, sade flickan och skakade lätt på hufvudet. Sådant har jag aldrig haft. Och hon sträckte sig på tåspetsarna. — Mera.

Då tog munken flickan i famn och tryckte hastigt en kyss, såsom ryssarna bruka, på hvardera kinden på henne.

Men det tyckte flickan icke om. Den ena kinden torkade hon hastigt mot axeln, och den andra gned hon länge med handen, och hon spände på nacken och drog hufvudet bakåt.

Men munken log blott och såg på flickan och sade: Du är då Guds barn, alla barn äro det.

Men flickan skakade tankfullt på hufvudet och sade: Nej, det är jag icke. Jag har icke kommit från himmeln, för jag är upphittad af en fru i en liten sjö. Men skräddarns pojke har kommit från himmeln, det har hans far sagt. Så att om du vill se ett riktigt Guds barn, så kan du kanske få göra det nu med detsamma. Det barnet lekte just därborta i den andra stora lergropen. — Pedri, Pedri, kom fram, ropade flickan.

Och i detsamma klef en liten gosse upp ur lergropen och stannade förvånad uppe på krönet. Han var alldeles ljuslätt. Håret riktigt sken på hans hufvud, och de blå ögonen tindrade. Och i hvardera handen

höll han en lerklump, och hans skjorta var nedsölad af leran, och hans bara ben och fötter voro grågröna som på en liten guda-bild.

— Ser du, sade flickan, han har kommit från himmeln, han är ett riktigt Guds barn. Ack, men låt mig gå ned och snyta hans näsa, så att du riktigt må kunna se hans ansikte.

Men munken, som visst tyckte mycket om barn, log blott, och han höll flickan kvar i sin famn. Och den ljusa gossen såg hastigt ned på lerklumpen han höll i sin högra hand, och han siktade, och i ett nu hven lerbollen tätt förbi flickans hufvud och flög ut i sjön. Men i detsamma var gossen också försvunnen.

Flickan suckade lätt. — Hvad vill flickan, frågade munken.

— Jag ville, att du skulle profva ditt guldkors på mig, sade hon sakta.

Munkens ansikte blef nästan sorgset. — Men det kan flickan icke få. Jag tar aldrig af mig detta kors.

— Men jag ville också bära ett kors på bröstet, sade flickan och suckade åter.

Nu såg munken länge på flickan, och han kysste henne på bröstet, så att det hettade genom kläderna, och han sade: — Vill flickan följa mig, så ro vi öfver till klostret på ön. Där förvarar jag ett litet kors i guldskrin. Flickan skall få det.

Flickan blef mycket glad och hon nickade.

Munken ställde henne ned på marken och ville leda henne ned till stranden. Men flickan drog smidigt bort sin hand och började dansa fritt framåt omkring honom. Och hon pratade och berättade om sina arbeten i lergropen, och hennes klädningssrimsa vippade och hoppade som stenskvättans stjärt.

Rätt hastigt gick färden ut på den spegelblanka sjön. Flickan såg länge tyst omkring sig. Men till slut knäppte hon sina händer, såg upp på munken och sade: Jag tycker, att du nu kunde sjunga en sång om sjöjungfrurna.

Munken log nästan förläget. — Jag har aldrig lärt den sången. Men flickan kan bestämdt sjunga en sång för mig.

Flickan rätade strax på sig. — Ska jag ta den om de hvita kaninerna, eller den om blåsipporna, eller vill du kanske, att jag skall sjunga om Guds barn.

Och innan munken hann säga något till svar, var flickan redan i andaktsstämning och sjöng med blicken fäst högt upp på munkens ansikte:

Det blir något i himlen för barnen att få . . .

Men hon hade tagit tonen för hög, och hennes klena röst tog därför slut midt i sången. Och det stack henne i strupen, så att vattnet kom henne i ögonen. Men hur det var, tog hon icke om sången, hon tänkte redan på något annat. Munken var ju en, som visste något, en, som visste, huru Gud såg ut, och hon sade med en blick, som sken af nyfikenhet: Gud är visst mycket större än en julgubbe. Huru stor är hans

säck med gåfvor, är den kanske större än hela sjön? Huru långt är hans skägg? Sticker det, säg munk?

Munken såg hastigt bortåt stranden, där klostret redan syntes glimma ensamt, hvitt och solbelyst i den blåa luften, och han pekade ut med fingret och sade: — Såg du sjöjungfrun just nu därborta vid stranden?

Flickan såg och såg. — Hvar, hvar? Ro fort till stranden.

Och munken rodde och bad och lockade flickan att se upp på de vackra fåglarna, som flögo i luften.

Men flickan spejade nu hela tiden blott efter sjöjungfrun, som hon icke kunde se. Och hon var tyst och frågade icke munken om någonting mer.

Man var emellertid redan vid stranden af ön. Flickan lofvade sitta snällt och vänta i båten. Snabbt gick munken i land och försvann bakom klosterporten. Men om några ögonblick var han redan tillbaka, steg i båten, tog raskt i årorna, såg på

flickan och sade: Därborta på hemstranden skall flickan få sitt kors.

Flickan log litet, men hon hade nyss liksom börjat tvifla något på munken. Han hade icke sagt henne något om Gud och hans skägg och hans gåfvor. Och flickan vände sitt ansikte bort från munken, lade sig på mage tvärs öfver akterbrädet med öfverkroppen bekvämt hängande öfver båt-kanten. Hon skulle försöka med egna ögon utgrunda hvad som fanns på sjöbottnen, då hon icke kunde få veta något säkert om Gud och hans himmel.

Så gick färden ända intill hemstranden. Här lyfte munken oförmodadt flickan högt upp i luften. Strax blänkte hennes ögon gladt, och hon skrek af fröjd, när hon var i högsta höjden, och i detsamma märkte hon, att hon redan stod på sin egen strand. Därpå steg munken själf ur båten, gick och satte sig på en stenbänk under en väldig fura, och han tog fram en ask ur fickan inunder kåpan. Flickans ögon lyste af nyfikenhet, och hon ställde sig på knä fram-

för munken, när han öppnade asken. Och i detsamma höll han upp ett litet kors af mörkt trä, i hvars midt fanns infälld en blodröd sten. Korset var fäst vid ett rödt silkessnöre.

Långsamt band munken snöret om flickans hals och fällde korset innanför hennes klädning, så att den röda stenen kom att ligga tätt mot hennes bröst. En rysning gick genom hennes kropp, och hon såg upp på munken som genom ett töcken af tårar och dimma.

Och munken talade: Nu skall flickan alltid bära detta kors, såsom det nu blifvit pålagdt henne. Ty så har Gud bestämt, att somliga få bära korset synligt, medan andra måste bära det djupt doldt. Ingen får numera taga detta kors från henne, och på ingen får hon lägga det. Det lilla korset är snidadt af heligt trä från Getsemane, och den blodröda stenen har ett helgon kysst. Allt detta skall flickan minnas, när hon är stor, sade munken och höll handen en stund på hennes hufvud.

Flickan förstod icke mycket, hon såg blott på munken. Gärna hade hon burit det vackra korset synligt utanpå klädningen, men så mycket förstod hon, att det skulle bäras så som munken sagt. Och flickan tyckte, att munken var mycket god, och hon hade intet att gifva honom tillbaka. Och hon steg upp, sprang bort till sin öfvergifna stenhög och var strax tillbaka med den tyngsta och största hon hittat. Och hon sökte hastigt upp munkens barmficka inunder kåpan och lät den utvalda stenen sjunka ned i fickans djup, medan hon talade: Denna skulle bli till en hörnsten i min kyrka, men du är god, du skall få den till ett minne af mig. Jag skulle också kunnat ge dig små, nätta gökar, som jag brukar göra därnere i lergropen, men de äro ej färdiga ännu.

Munken reste sig, lyfte flickan upp på stenen, och han kysste liksom vördnadsfullt hennes klädningsrimsa och sade endast: Om flickan bär korset, är hon Guds barn lika väl som gossen Pedri, om hon

också ej har fallit direkt ned från himmeln.

När munken farit, stod flickan ännu länge kvar på stranden och försökte tänka, men hon förstod ännu inte mycket. Men aldrig mer såg hon densamma munken landa med sin båt vid stranden. Man sade flickan, att han blifvit kallad till ett annat kloster vid Volga i sitt hemland.

Fröken Ejder tystnade. Och särdeles tyst var det nu i stugan. Endast väggklockan tickade och hamrade liksom tydligare och snabbare än förut.

Då en stund förgått sade Broström lågt, nästan skyggt: Huru kallades flickans moder?

— Man kallade henne endast Anna Paulsdotter. Flickan hörde aldrig något annat namn. Modern dog, då flickan var tolf år gammal, och då fördes flickan till en stor stad, och från den tiden var hon en ensam person, sade fröken Ejder.

Broström började famla efter något i

rockfickorna. Han fann en cigarr, tände den hastigt och började röka nervöst, ifrigt. Han visste det nu. Att det var hans egen dotter, ja, verkligen hans egen dotter, som satt och berättade om sin barndom för honom. Han ville tala något, men kunde icke. Eller — ville han gråta? Ånej, han var ju inte någon blöt österlänning ändå. Han knäppte hastigt alla knapparna på sin vadmalsrock liksom rädd för att en suck kunde höras, och han log ett underbart leende, steg upp, gick ut i förstugan och kom strax åter in med en liten säck med äpplen, satte den ned framför fröken Ejder och sade nästan hviskande: Kanske man vill äta ett äpple eller fylla alla sina fickor med dem.

Fröken Ejder log litet förläget, men hon stack verkligen ett äpple i vardera kappfickan och steg upp från bänken.

— Man skall äta duktigt, så att man växer, sade Broström och såg på henne. Hon märkte, att Broström liksom sträckte på sig och växte, och därför sträckte hon också på

sig och sade: Jag är ju fullvuxen. Och innan Broström, som blef liksom stammande på målföret, hunnit säga något vidare, stod fröken Ejder ute i förstugan och nickade god natt.

Och då Broström hann ut på trappan, var hon redan utanför gårdesgården, och då Broström var vid gårdesgården, var fröken Ejder redan ett stycke inne i skogen.

— Vik alltid af åt vänster vid vägkorsningarna, ropade Broström oroligt efter henne.

— Jag hittar nog, svarade fröken Ejder och lyfte upp sin lilla klart brinnande lykta.

Broström satte sig ned i ljusvägen på trappan. Han förde handen hastigt ett par tag öfver sin grånade hjässa. Han var ännu inte riktigt på det klara med, huru han skulle taga saken. Tvungen blef han i alla fall att säga flickan den nakna, raka, friska sanningen. Det var ju icke det gamla löftet, som band hans tunga. Icke heller var det någon häftig ånger eller djup synd-

känsla, som gjorde honom stum och stammande. Hvad var det, som här var svårt och plågsamt? Skulle sanningen grumla flickans blick, hennes sätt att se upp på honom, förtroendefullt, glädtigt, varmt, denna ovetande blick, som hade blifvit för honom som en stor och oanad gåfva i hans höstliga ensamhet? Skulle hon kanske lyfta på hufvudet som en isblomma, eller löpa bort som en sårad katt? Man kunde ingenting veta. Flickan har inte fått stryk som liten, hon har fått växa vildt, tänkte Broström.

Han steg upp. Dörren stängdes, ljusvägen försvann. Men genom det lilla fönstret lyste en ljusstrimma ännu länge.

Det var lördagsafton, men ingen rök steg ut ur gluggarna på Broströms bastu. Där var så tyst, så tyst på gården. På stugans trappa låg blott den lilla katten med tassarna invikta under sig och ögonen tätt hopknipna. Smälte den någon läckerhet, en fisk, en mus, eller var den blott djupt försjunken i grubbel på tillvarons gåtor? Ingenting förrådde den.

Just densamma kvällen hände det emellertid, att Lena kom till Broströms gård med färska kvastar. Obehindradt steg hon in på gården, ty öppningen i gärdet var bred som en vanlig inkörsport. Att här var något osedvanligt, märkte Lena strax, kastade kvastarna upp på vedtrafven och steg upp för trappan. Hennes kjolfäll vidrörde

lätt den lilla kattens morrhår. Den gläntade litet på ögonen, suckade och slöt dem åter.

Långsamt drog kvinnan upp stugdörren, som gnällde nästan som en gammal staldörr.

Broström, som just slumrat in, lyfte en smula nervöst på hufvudet. Men då han såg, hvem den komna var, bad han strax henne sitta ned och hvila. Hon sjönk också genast ned på sjömanskistan, som stod vid spiseln.

— Jasså, styrman Broström är riktigt sängliggande.

— Är så, sade Broström endast och rörde litet ovänligt på ögonbrynen. Ty han kände det som en skam eller vanära att ligga sjuk och hade nästan gladt sig åt, att ingen besökt honom under de dagar han legat. Ingen, utom doktorn, som nästan hvarje dag kom och satt någon timme i stugan.

— Styrman ska låta koppa sig. Sju horn, tre på bröstet och fyra på ryggen.

Det brukas visst litet numera, men det hjälpte min salig far i tiden.

Broström lyfte långsamt det ena benet öfver det andra under det mörkrosiga täcket. — Och två horn i pannan också; och binder man därtill en hästsvans baktill, så kan man kanske ännu bli den starkaste karln i världen.

Lena suckade djupt, uppriktigt, ty hon visste ju, att Broström icke fruktade Gud. Och hennes näsa blef röd, och hon såg med våta ögon bort mot sängen och sade: — Har styrman någonsin tänkt på sin andeliga hälsa, och är han beredd för sin hädanfärd?

Broström sträckte liksom på sig under täcket, fäste sin blick stadigt på kvinnan och sade endast: — Hönsen ha icke fått någon spis på två dagar. Var god, tag stopet från hyllan, gå ut i förstugan och tag upp hafre ur låren och gif dem att äta, slå litet mjölk i kattkoppen och gif hunden en brödbit. Gör det, så blir det säkert litet bättre med styrman Broströms andliga hälsa.

Lena torkade sig om näsan med förklädssnibben, betänkte sig en stund och lät därpå blicken glida öfver spiseln och nästan öfver hvarje föremål, som fanns i stugan. Men vid fikusen på fönsterbrädet tycktes hennes blick stanna. Hon steg upp, tog en skopa vatten ur sån och gick och begöt den kruttorra växten, medan allt hvad hon sade endast var: oi voi. Därpå tog hon tyst stopet från hyllan och gick ut ur stugan.

Broström vände sig på sida och kom då att blicka just på den enda blomman på fönsterbrädet, och i hans matta ögon steg upp liksom ett litet löje. Blomman var ju en present af den glada Hurrivärdinnan. Hur allvarligt hade hon ej öfverräckt det kära, hemdrifna skottet en sommar-dag för ett par år sedan. Och hur hade hon ej skrattat strax igen, när han uppriktigt frågat, hvartill den krukan och stickan var bra. Krukan hade emellertid fått sin plats i solen på fönsterbrädet, Hurrivärdinnan till ära och stor förnöjelse. Och bra

tycktes den telningen trifvas och skjuta på, fastän det var mer än sällan, man kom att hålla vatten på den, och fastän katten efter eget behag fick hvässa sina klor på stammen. En seg blomma, denna fikus, tänkte Broström, beundransvärdt lifskraftig. Fem blad hade den, de tre större var det dock bäst att knycka af igen. De skymde utsikten.

— — — Växter och blommor och kvinnor, ja, de kunde ju nog vara bra. Men såhär som ensam kunde det ju också vara bra. Hade man till exempel nu en hustru som Akkala har, eller en sådan som länsman har och mången annan därtill, skulle hon då ej rada mitt fönster så fullt med kaktus och fikus och oleander, att man knappt mer såge en strimma af dagen? Ingen kan så stänga utsikten för en man som en blomsterälskande kvinna. Det är säkert. Och hade man då i sin ungdom länge stannat på landbacken tillsammans med den hustru man fick, hvad hade man då fått skåda? Blott det, som icke är allt

för mannen. Bältet om kvinnans midja hade då varit den enda horisont, man fått bekisa, hennes ögon de enda sjöar, man leende öfverfarit, hennes barm de enda vågors gungning, man sett och känt. Nej, man kan dock tacka sin lycka, eller sitt öde, hur man må kalla det. Man flydde, man bröt ett band eller ett löfte, men fri har man varit, och friheten har varit ens obemärkta lifs hufvudsak. — — — Och tänker man särskildt på kvinnorna, som — man måste ju medge det — äro halfva världen, så säga de alltid först med ett leende: „som du vill, min vän“. Men strax därpå stampa de med foten och säga: „men här skall skåpet stå“. — — — Så är det.

— — — Men nu har jag på gamla dagar fått ett barn, en färdig flicka, enkelt tänkt, en kvinna. Huru skall jag uttrycka mig inför henne, med nyktra ord förklara mig för henne? Hvad nu, har styrman Broström blifvit tafatt? Har han blifvit stum och from och ödmjuk som inför den allra första flickan? Ånej, kanske har han litet

kurage kvar ännu, fastän kroppen är dålig.
Må flickan blott komma.

Broström slöt långsamt ögonen.

Lena gläntade i detsamma på stugdörren. Broström såg upp, tackade och bad henne sticka in de nedliggande störarna i gärdet.

Och Lena neg tyst i dörren och gick. Men hon var fast besluten att skaffa präst åt Broström, och det snarast möjligt.

Men ännu sent på kvällen densamma dagen Lena varit i Broströms gård, klef Akkalahusbonn öfver gärdet. Klättrandet kostade hans giktbrutna ben stor möda, och då han kom in i stugan, kippade han efter andan och fick icke fram ett ord.

Broström såg något förvånadt upp från bädden. Det var längesedan han haft besök af sin rika, gudfruktiga frände.

— Tag plats. Nå, hvad hörs det i byn?

— Tackar, tackar, ingenting särskildt, sade Akkala ännu mycket andtruten, tog en stol, bar den tätt intill bädden och satte sig. Han knäppte händerna kring sin lilla, runda mage och suckade.

— Vi lär ska börja vandra härifrån.

Broström rörde litet på sig, men svarade intet.

— Käre broder, sade Akkala så mjukt han förmådde, jag är ju din enda frände och ber, att du skulle öppna ditt hjärta för mig. Säg, har du berett dig? Säg, dyre broder, äger du ännu mycket af denna världens guld?

Broström såg sin släkting rakt in i ögonen. — Är du i knipa, svälter du, behöfver du något? Jag äger endast tiotusen, men kan kanske hjälpa dig, sade han.

Akkala knep litet på ögonen. — Tack, käre broder. Väl blott, att jag vet din ställning, för den händelse Gud skulle hemkalla dig.

Broström kunde ingenting säga. Han började blott sakta gnida med vänstra handen öfver bröstet.

Akkala märkte det icke. Hans hjärna arbetade redan flitigt. Han slog ihop summor, räknade ut procenter, köpte rastjurar och byggde ståtliga stior åt svinen. Tiotusen var en god summa. Så mycket hade han icke hoppats på. Emellertid suckade han djupt på saken, såg efter en stund på

klockan och var beredd att bryta upp. Men då han skulle resa sig, flög det onda honom plötsligt som en blixtnedslåg i foten. Han föll tillbaka ned på stolen. — Söta Jesus, sade han.

Men nu satte Broström sig upprätt i sängen. — Säg inte om det där, Akkala. Blanda inte in den gode mannens namn. Fänstyg är det ändå, du har i foten.

Akkala skar tänder och försökte åter resa sig, men högljudt jämrande sig damp han ned på stolen igen.

Broström började riktigt klå sig bakom örat. Men då han besinnat sig litet, drog han hastigt byxorna på sig och steg upp.

— Det är ingenting annat med den här saken, än att du lugnt stannar här öfver natten, sade han och började strax dra ut långsoffan, som inom kort såg ut som en präktig tvåmanssäng. Därpå bjöd han Akkala armen, och Akkala lät sig ledas de par steg, som ledde till sängen. Och dit stälpte den stora, tunga karlen tyst som en fullastad säck.

Och nu satt Broström på stolen och drog efter andan. Men om en stund steg han upp, gick och tog sig en medicinsk snaps ur skåpet och gaf Akkala flaskan med kamferolja för foten. Och båda kände de sig snart något styrkta. Och hur det var, fick Broström lust att taga bibeln från bordet, och han tog den, klef i sängen igen, sträckte ut sig bredvid släkten och sade: — Nu skall vi en gång tillsammans läsa historien om Job. Därpå tar vi den om den rike ynglingen och så vidare om alla Guds barn. Tror du vi orkar?

— Läs inte om ynglingen, hör du Broström, läs inte, sade Akkala nästan bedjande. — Det är en konstig berättelse.

— Nå, nå, vi låter bli då. Men hör du Akkala, saken angår mig visserligen inte, men det kunde dock vara värdt att veta. Säg, huru tänker du förklara dej med dina myckna pengar inför Gud, om det gällde att redogöra för hvarje slant du äger?

— Ändå du med dina myckna synder? högg Akkala strax i.

— Jag? sade Broström, som tydligen blef litet öfverraskad af Akkalias motfråga. — Jag mottar mitt straff, om Gud verkli- gen är en sträng domare. Jag anmäler icke missnöje med utslaget, om det ock gällde att buras in i själfva helvetet. Då vet jag ju, att rättvisan segrat. Och jag begär icke nåd, ty också den syndiga människan är ju mera värd än att benådas. Jag har san- nerligen inte mycket tänkt på denna sida af saken förut. Dock har Gud, då jag nå- gon gång liksom i en aning fattat honom, stått för min själ som en gammal, god, förstående fader.

Akkala suckade tungt. — Du har en lätt och ljus tro, Broström.

— Utan fruktan bör väl också tron vara, tänkte Broström högt.

— Men jag fruktar Gud, jag fruktar honom som ett svärd öfver mitt hufvud, sade Akkala. — Jag lider, sade han nästan hviskande, jag lider ständigt. Men jag trös- tar mig, och prästen och kyrkan tröstar mig med Hans nåd genom Jesus Kristus.

— Akkala, sade Broström, ska vi göra en god sak? Icke för att försona Gud, men därför, att själfva verket vore klokt och godt: bygga några små stugor och skänka dem åt unga, friska, fattiga drängar, att de skulle få egen jord att bruka, att de kunde få gifta sig med de flickor de valt eller låta bli, allt hur de ville. Jag har ju litet att gifva, och du har mycket.

Akkala satte sig hastigt upp som träffad af ett stygn. Det var som om han sett en röfvare, som närmade sig hans pengar. Han svängde sig ur sängen, drog stöveln med ett smärtans vrål på den sjuka foten och steg upp. Men på ett ben blef han stående. Han tog hastigt mössan från stolkarmen, tryckte den djupt ned i pannan, hoppade ett par steg mot dörren på det dugliga benet, men förmådde ej komma längre.

Broström satte sig upprätt i sängen, sade icke ett ord, men hans blick började bli ganska lifvad.

Men då han såg Akkala böja sig ned

och krypande söka dörren, då blef han nästan upprörd och sade häftigt: — Människa, hvad ämnar du göra? Vägen är för lång och mörk att krypa.

Men Akkala kröp så snabbt han förmodade öfver tröskeln, genom förstugan och nedför trappan och längre och längre.

— Akkala, ropade Broström, nu bedjande och vänligt. — Jag ville dig ju icke något ondt. Förstår du inte, begriper du inte? Är du inte ändå en människa?

Broström ville stiga upp och skynda ut efter den krypande människan, men hur det var, blef han sittande på sängkanten en stund och tycktes tänka. Var det ett småleende, som spelade omkring hans läppar, eller var det den djupaste smärta?

Efter en stund drog han emellertid tofflorna på sig, gick till spiselns och började syssla med teköket.

Morgonsoln sken in genom det lilla fönstret. Katten satt på fönsterbrädet och tvättade och gned sig grundligt bakom högra örat. Och styrman Broström själf gick omkring i stugan smått städande och plockande och hvisslande. Han kände sig ovanligt kry. Kanske flickan skulle komma. Och nu måste förklaringen göras, om den ock skulle arta sig till ett älskligt teaterstycke med tårar och famntag. Glädje och ett visst obehag pyrde nu i styrman Broström om hvartannat, och spottlådan i spiselvrån fick allt som oftast mottaga ett uttryckligt stänk af vätskan på hans tunga och oron i hans kropp.

Hunden skällde till ute på gården. Styrman Broström satte sig i gungstoln med en lång suck.

En kort knackning på dörren, och prästen steg in. Han bar det svarta sakramentsetuiet i handen.

— God morgon. Fick bud om, att styrman Broström låg på sitt yttersta. Gläder mig, att det ju dock icke är fallet.

Broström reste sig, bjöd prästen högaktningfullt gungstolen, men fann sig icke föranlåten att yttra något till hans ord.

Prästen hängde försiktigt upp sin svarta filthatt på en spik, ställde etuiet med det heliga sakramentet ifrån sig på bordet och tog plats i gungstolen.

Broström satte sig på långbänken i vrån innanför dörren och teg.

Prästen började släta sina händer, som om han frusit. Det var som fördömdt, men han ville ej finna de ord han behöfde, ord, som ju aldrig annars tröto för honom. Han såg nästan hjälplöst omkring sig. Då upptäckte han bibeln, som låg på bordet, och hans ansikte ljusnade och han stannade gungstolens gång och sade:

— Gläder mig innerligt, att också styr-

man Broström börjat läsa och begrunda Guds ord. Må Han gifva er sin nåd till att ni rätt må anamma det, så att det må bära frukt och blifva för er till tro och goda gärningar.

Fortsätt, tänkte Broström, men yttrade intet.

Igen gned prästen nervöst sina händer och såg sig omkring. Och då märkte han en tydlig skrift i svarta, stora bokstäfver högt uppe på den hvita spiselmuren. Och han sträckte på sig och läste:

Jag tror på Gudfader, allsmäktig, himmelens och jordens skapare.

Vänligare än förut såg prästen nu på Broström. — Ändå vår andra och vår tredje heliga artikel?

— Ja, sade Broström och såg upp på spiselmuren, det fordras redan mer af det man kallar fantasi för att tro på denna sats, än jag i grund och botten äger.

Prästen tog hastigt fram sin näsduk och snöt sig. En helig vrede steg upp i hans själ.

Men Broström såg fortfarande lugnt upp på spiselmuren och sade: Satsen präntade jag där en sommarmorgon, då jag kom hem från en lyckad fiskefärd och var djupt tillfreds med mig själf och allt, som fanns omkring mig att skåda. Jag menar skogen med björk och fura, och sjön med lugnet på ytan och de stora fiskarna på djupet, och hvarför inte också med fågelkvittret vid stränderna. Jag hade tjärat min båt därnere vid stranden, och då jag kom upp till stugan, bar jag ännu pytsen och penseln i min hand. Och då kom satsen till däruppe, alldeles hastigt, kanske så som också den fromme stämmer upp en lofsång. Men vid vanligt humör står jag nog inte för hela meningen. Då stannar jag inför ordet allsmäktig och bekymrar mig icke om, hvem som skapat världen. Men en aning om något, som också jag, liksom den fromme, vill kalla Gudfader, har jag dock alltid kunnat behålla. En aning, eller kanske en tro, som ljuder inne i själen likt någon ton från barndomen eller blinkar

vänligt, som ett aflägsset ljus vid stranden af ett mörkt och svallande haf. — Är jag förstådd? frågade Broström och såg på prästen.

— Nej, svarade prästen, men han sade det liksom med oro och utan öfvertygelse. Och han tog hastigt upp ur fickan sin egen lilla med guldsnitt försedda bibel, och han höll upp den som en sköld och sade:

Såsom Jesu Kristi och hans kyrkas tjä-nare och stridsman måste jag fördöma Er för Er otros skull. Aldrig skall Gudfaders nåd lysa öfver Er ofrälsta själ. Endast en är vägen till lifvet i Gud, Ni vet det nog, korsets, nådens och syndaförlåtelsens väg.

Broström skakade litet på hufvudet, och han log trött och sade långsamt och sakta: Lifvet i Gud eller lifsgemenskapen med Gud är något människan stundom i stilla stunder kan förnimma. Och då förnimmel-sen är djupast, då beder hon icke om nåd, och hon lofsjunger icke. Hon sitter stum och speglar sig liksom i en källa. Hon ser

kanske hastigt en bild, tycker sig känna igen den. Men bilden försvinner snabbt, liksom för en fläkt af hennes andedräkt. Och människan ler kanske sorgset, och kanske hon suckar och längtar.

Broström blef tyst. Men han blef sittande liksom i djupa tankar.

Men prästen bladdrade ifrigt i sin bok, fann ett språk än här, än där, såg upp på Broström, och orden flödade utantill på hans tunga. Och den lilla, fina, välbundna bibeln nästan darrade i hans händer, när han igen såg ned i den, och bladen prasslade som om de varit smidda af tunn metall. Och när han igen såg upp, märkte Broström ett grand af triumf i hans blick, ty nu hade han funnit apostelns ord, och han lyfte på hufvudet och sade:

Ty se, den naturliga människan förnimmer intet af Guds djupheter.

Men Broström teg blott och såg på, huru prästen slog igen boken och stack den i sin tomma ficka, som krigarn sticker svärdet i slidan efter ett afgörande hugg.

Och prästen steg upp, tog etuiet från bordet, stack det i en annan tom ficka, räckte Broström hastigt handen, tog hatten från spiken och gick.

Broström satt en stund kvar på bänken och tänkte. Förståelsen människor emellan, det är den, som tryter. Af kärlek finns ju mycket på vår jord, mycket också af tro och mycket af hopp. Men förståelsen stänger man oftast ute. Och dock är förståelsen lugnare än kärleken, djupare än tron, säkrare än hoppet. — — — Prästen — hvarför gick han redan ut ur min stuga? Var det honom icke möjligt att förstå en annan tro än den, som är hans egen?

Broström steg upp, skakade af sig tankarna, tog ned pipan från spiselkransen och gick ut ur stugan.

Han slog sig ned på trappan i solskenet, hvisslade till sig hunden, som satt och halfsof utanför bastun. Han nöp den lilla katten litet i svansen, som snodde smeksamt omkring hans ben. Och därpå

stoppade han grundligt sin gamla, goda pipa.

Och till hunden, som nu stod så envist betraktande honom med blänkande ögon och viftande svans, sade han:

— Jo, jo, inte kastar vi våra meningar så lätt öfver bord. Det lilla vi själfva kommit underfund med, det håller vi på. Och vi låter prästen göra detsamma. Men vi vill och begär ju ingenting annat än att få vara i fred.

Det rykte från alla badstugor i gårdarna, ty det var lördagskväll. En lugn afton, full af ljus och varma fläktar. Ur de aflägsna skogsbrynen klingade kornas klockor mjukt och gladt i fröken Ejders öron, där hon med raska steg gick genom byn. Hon var barhufvad, men klädd i kappa, och inunder denna gömde hon ett stort paket. Hon gick och tänkte på något, och hennes min var därvid djupt förnöjd.

Då hon kom in i skogen, började hon riktigt springa för att fort nå fram till Broströms gård, som var hennes mål. Det dröjde heller icke länge, innan hon såg stugan skymta mellan träden. Bastudörren tycktes stå på glänt, och utanför på vedtrafven lågo två drypande våta kvastar.

Alltså var det som hon ville, att Broström redan badat och doktorn gått sin väg. Hon klättrade hastigt, ljudlöst öfver gärdet och började sakta gå på tå mot trappan. Hon tänkte på att öfverraska Broström.

Men då. Strax innanför förstudörren stod styrman Broström. Han höll en spegel i den ena handen och saxen i den andra.

Fröken Ejder ryckte lätt till och rodnade.

— Är man en, som kommer för att skrämma gubben i skogen, sade Broström och log. — Men vill man kanske vara god och sitta ned på trappan och vänta.

Fröken Ejder rynkade litet på ögonbrynen. Broströms sätt att tilltala henne miss-hagade henne på något vis. Hon var ju dock en främmande och icke ett barn, utan en som förstod något.

Hon satte sig på trappan och suckade lätt. Men efter en liten stund måste hon dock se bakom sig litet. Broström hade tydligen just rakat sig och höll nu på med att försöka jämna håret bakom örat och i nacken.

— Är det svårt? sade fröken Ejder.

— Ganska svårt, sade Broström, men det reder sig nog.

Men fröken Ejder fick en idé. Hon steg upp. — Kunde jag få hjälpa, sade hon och lade hastigt sitt paket på trappan.

Men Broström smålog blott mot henne och sade: — Nej, nej, det är blott ett snitt i nacken. Där var så mörkt i stugan, att jag ej såg göra det därinne.

— Men kanske jag då kan få göra det?

Broström skakade småleende på hufvudet.

— Är styrman Broström lite sipp?

— Kanske litet, sade Broström, men fröken Ejder märkte, att han skrattade så att han stack sig med saxen i örat, men intet ljud kunde hon förnimma.

Men fröken Ejder gick hastigt uppför trappan, förbi Broström in i stugan och kom strax ut med ett skynke, en stol och en fotapall. Och hon bar stolen och pallan midt ut på gården och såg en stund förväntansfullt på Broström. Och styrman

Broström såg på fröken Ejder och log, och tigande gick han och satte sig på stolen.

Och fröken Ejder fällde skycket öfver hans axlar och med gladt allvar fattade hon i saxen. Men då hon skulle göra det första klippet, märkte hon, att klippningen dock var en ganska svår och allvarsam sak. Och hon darrade märkbart på armarna, när hon trädde kammen inunder nackhåret och klippte, klippte högre upp, högre upp. Och hon märkte, att också styrman Broström var så rädd för sitt skinn, att han darrade.

— Var lugn, styrman Broström, jag tror nog att jag kan.

Och styrman Broström teg som ett lam, och fröken Ejder klippte honom alldeles efter egen smak med en liten snibb i nacken.

— Färdigt, sade hon, lösgjorde skycket och lät det falla till marken.

Broström slätade med handen öfver nackhåret och fann det ganska jämnt.

Och fröken Ejder svängde rundt ett

tag, och därpå satte hon sig ned vid styrman Broströms fötter.

Broström såg på henne, och han strök med handen öfver hennes hufvud.

Häraf såg hon sig dock tvungen att se förnärad ut. Dock undrade hon, hvarför Broström såg så märkvärdigt på henne och liksom svalde hvad han ville säga.

— Vill styrman Broström se det lilla korset jag fick af klostermunken? sade hon då liksom för att göra honom glad, och hon drog hastigt upp det lilla korset, som låg mot hennes bröst. — Jag har aldrig förr visat det för någon.

Tigande höll Broström länge det lilla korset i sin hand, och fröken Ejder gjorde mången god förklaring om detsamma.

— Jag tror ändå, att jag ej har syndat mycket, sade hon och såg upp. — Har Broström?

Styrman Broströms nacke böjdes, och han såg in i fröken Ejders ögon och sade endast: Mycket.

Fröken Ejder förundrade sig. Men hon

böjde sig ned och kysste andaktsfullt Broströms hand, som blifvit trött och kylig och sträf under hans lefnads många frost-dagar.

— Fröken Ejder, sade Broström åter och strök med handen öfver hennes hår. — Jag ville — jag skulle — jag ville tala med Er.

Fröken Ejder steg hastigt upp, och hon gaf Broström en mycket allvarlig blick. Det kunde väl aldrig få bli en kärleksförklaring. Det kände hon. Kände han det icke själf? Och dock visste hon just nu, att hon höll af styrman Broström på ett särskildt lugnt och heligt sätt. Och hon gick bort till trappan, tog paketet och kom åter leende tillbaka och lade ned det på hans knä och sade:

— Jag har märkt, att styrman Broström har en mycket dålig dyna i sin säng. Därför ber jag nu att få öfverlämna denna kudde. Den har jag spritat af sju slags dun och fjädrar, och jag önskar, att styrman Broström skulle sofva godt på den.

Broström satt med dynan på sitt knä och orden, som han ville tala, stannade djupt i bröstet på honom. Han förde handen öfver pannan. Han kände, huru ångestsvetten perlade vid tinningarna.

Fröken Ejder tyckte emellertid, att kvällen var mycket vacker. Det var ju nog mot hösten, men skogen var ännu rätt grön och frisk och kvällsfåglarna pepo fint och drillade, och fröken Ejder fick en stark lust att leka. Och hon gjorde ett konsthopp öfver gärdesgården, sprang upp tillbaka och hoppade ned igen. Hon gömde sig bakom en hallonbuske, stämde rösten fin som en hvisselpipa och ropade: Styrman Broström! Och då hon såg, att Broström steg upp från stolen och kom fram till gärdet och såg litet road ut, då sprang hon hastigt upp och gömde sig bakom en annan hallonbuske, stämde rösten ungefär som en ångbåtstuta och ropade igen: Broström, styrman Broström!

— Flicka, sade Broström, liksom något trött och strängt. — Kom hit fram till gärdet.

Fröken Ejder sprang strax upp, gick fram, men stannade på tre stegs afstånd från gärdet.

— Berätta nu, hvad roar man sig annars med på kvällarna, sade Broström.

Fröken Ejder funderade litet. — Ibland kardar jag ull, sade hon och gick och stödde sig bekvämt med armarna på gärdesgården. Ibland sitter jag vid en kolmila i skogen tillsammans med en mycket gammal husbonde. Han berättar om gamla händelser, han vet mycket om krig, han känner noga till alla slags djur, han vet mycket om människornas sorger, ja, jag börjar tro, att han nästan vet lika mycket som en lärd professor. Styrman Broström kan tro mig. Det är ett mycket stort nöje att lyssna till honom. Och när man sitter vid milan i skogen, är själfva luften full af sång och hviskningar om det egna landets stora skönhet. Hvad är en aftonfest i Staden eller Stora Världen häremot? Blott ett gift i näsan, så man nyser, när man åker hem.

Det var om det.

Men nu vill jag berätta för Broström en riktig hemlighet. En natt helt nyss var jag tillsammans med två unga flickor och skördade äpplen i Akkalahusbonns trädgård.

— Jassååå, sade Broström endast.

— Jo, hela hans gård sof. Vi sutto uppe i träden och plockade våra korgar fulla.

— Det var således tjufplockning.

— Nej, det var det inte. Men jag skall berätta hur det gick till.

Vi sutto alla en stund utanför den höga, med hvassa piggar försedda trädgårdsgrinden. Vi tänkte. Vi tolkade det sjunde budet på ett nytt och klokt vis. Vi sade oss: Akkalahusbonn är rik. Han har sjuttio kor, sju hästar och kanske sjutton svin. Han har trettio körsbärsträd, trettiofem päronträd och helt säkert tre och trettio äppelträd. Men han har inga barn, som äta hans frukter, och han har inga barnbarn heller. Han har en hustru med sjuka tänder. Frukten smakar henne följaktligen inte, och själf suger Akkala helst på ett hoprulladt tobaksblad. Och vi fortsatte ännu en stund att

tänka: Vi själfva ha hvarken kor eller hästar eller äppelträd. Af den jord vi gå på, äga vi inte ens en bit af vår yttersta fåspets storlek. Vi räknade våra pengar. De räckte jämnt till bröd och mjölk och en silkesblomma i hatten. Men äpplen ville vi ha, vår lust var tänd just till de stora, glänsande röda, som funnos i Akkalas trädgård. Vi sågo på hvarandra, våra ögon glittrade i mörkret. Vi hviskade: Detta är icke att stjåla, det är att taga och plocka, hvad Gud låter växa och mogna på jorden. Och vi sade: Det är skam, det är synd, det är orätt att bomma in så mycket bakom en hvit och oskyldig grind.

Vi skrattade litet, och i ett nu klättrade vi alla öfver den låsta grinden.

Men på de hvassa piggarna refvo vi våra kläder, och jag rispade svårt min arm strax ofvanom pulsen.

— Se, sade fröken Ejder och visade hastigt sin arm åt Broström. — Jo, och jag började nästan gråta och tänkte ett ögonblick, att vi gjort en svår synd.

Men när vi ändtligen sutto uppe i träden, ifrigt plockande den härliga frukten, då sade vi: Det är det, som är skam och synd och mera än synd: att spika hvassa piggar i en vit och oskyldig grind.

Och vi hade hvar och en sin fulla korg på armen, när vi åter lämnade den sofvande gården. Och vi fnittrade och hade mycket roligt på vägen, fastän natten var så mörk, så mörk.

Men när vi lade oss i våra bäddar, sofvo vi en lugn och djup sömn, ända tills solen stod högt på himmeln den andra dagen.

— Styrman Broström, sade fröken Ejder och hostade litet, säg att vi inte hade gjort någon svår synd.

Broström log litet och sade: Ni kunde ännu tryggt tagit hvar sin häst ur stallet och ridit i full fart genom byn.

Fröken Ejder skrattade och började tänka litet på saken.

Broström vände sig bort, hostade och spottade hastigt, och då han åter såg på

fröken Ejder sade han nästan stammande: Fröken Ejder, det är något som — det — jag ville.

Fröken Ejder tog strax tre steg bakåt, stannade, nickade litet, tog ytterligare tre steg bakåt, stannade åter och sade: Styrman Broström, jag kommer i morgon igen, tidigt, tidigt i morgon igen.

När hon gått några steg på vägen, såg hon sig om.

Blef hon förskräckt, eller glad eller endast förundrad? Blicken som följde henne var som en stilla ljusstråle från ett främmande land, förklarad, sorgsen, trött, mild, alltgodtönskande, faderlig.

Och fröken Ejder tyckte, att ett ljust sken följde henne hela vägen genom den mörka skogen.

Då styrman Broström åter kom in i stugan, tände han lampan och började strax bädda sin säng. Den nya dynan ställde han varsamt vid hufvudgården, medan ett hastigt leende lyste öfver hans trötta drag. Och då han gick och satte sig vid bordet, där lampan brann, suckade han tungt, tog sig om hakan och sade långsamt och halft leende till sig själf: Jo, jo, styrman Broström har blifvit gammal. Och det är hans egen unge, som gjort honom gammal. Eller också har hon gjort honom ung, mycket ung. Så ung som inför den allra första flickan, och lika tafatt och from. Men hon böjer sig ju undan, som asplöfvet för vinden, som en glad girs, man ser under vatnetytan och skall fånga.

Så tänkte styrman Broström. Och han tänkte ännu mycket mer. Och till slut tog han upp papper ur bordslådan, och han tog penna och bläck och började skriva.

Och orden flöto småningom ur hans penna, som tunga, tättfallande droppar ur smältande is. Och skrifvelsen blef till en bekännelse, djup och klar som en källa. Men där nämndes intet om ungdomens synder, och där bads ingen bön om förlåtelse. Där sjöngs blott en sång om det brusande lifvet och dess barn. Och där sjöngs om den första och den andra och den tredje kärleken och om trotset. Och framför allt sjöngs där om friheten som människobarnets största gåfva. Men slutligen ljud där också en sång om faderskärleken, en nyfödd, knapp och bäfvande, men med en underton, som i sig bar oändlighetens ljus och stillhet.

Styrman Broström beslöt att följande dag lämna skrifvelsen till fröken Ejder.

Han steg upp, gick till skåpet, sökte bland medikamentsflaskorna, fann den han

sökte, tog en sats och kände sig något stimulerad. Därpå gjorde han upp eld i spisen, kokade sitt te och drack. Och på sängkanten satt han sedan ännu länge rökande sin pipa, allt medan han liksom uppmärksamt lyssnade till något. Därute hade vinden säkert helt och hållet upphört, och det kylde så det kändes inne i stugan. Säkert skulle det bli frost i natt.

Och styrman Broström steg upp och gick som han var i strumplästen och skjortärmarna ut på trappan. Han stack händerna i byxfickorna och stod där lyssnande i mörkret. Ej en fläkt kunde han förnimma, ej den minsta rörelse i luften eller träden, intet tyst prassel ens från den unga aspen bakom bastun.

Styrman Broström gick åter in i stugan. Men om en stund gick han ut tillbaka med lampan i sin hand. Och ljuset föll på träden och öfver potatislandet och öfver tistlarna och gräset. Och så var det, att allt var som beströdt med silfverstoff och dagg. Och styrman Broström vände bort sitt an-

sikte och gick så tyst som en tomtegubbe in till sig själf igen.

Och när han satt på sängkanten, tyckte han, att han själf ju intet hade att förlora, men i stället så många af de andra. Hvad blef väl kvar att skörda för Suopelto-gubben och för den ensamma, tappra Lena från Takaniitty? Rakt intet. Och Hurris små fält lågo ju alla på norrsluttning, och Eerolas hade icke heller något skydd.

Styrman Broströms läppar voro tätt hopknipna och ur ögat lyste sorg. Dock, ingen oro kände han. Lifvet var visst sådant det skulle vara, hårdt och tungt och härligt, värdt för hvar och en att lefva och att genomkämpa.

Han drog långsamt byxorna af sig och gick i säng. Han frös. Lampan lät han brinna. Den kunde kanske värma något. Han låg klarvaken, och han låg och genomtänkte många gamla äfventyr.

Plötsligt satte han sig upp i bädden. Det gick en häftig sprängning genom hans bröst. Han såg först liksom sökande om-

kring sig. Hvarför var han ändå så allena? Hvarför var det icke så, att flickan var hos honom? Han förde handen öfver pannan. Lifvet, döden, oron, lugnet, tänkte han. Med skrik och gråt trädde vi in i lifvet, men lifvet har lärt oss att le. Låt oss då le också mot döden, som är vår egen ljufva ensamhet.

Åter kände han en plötslig domning i sin kropp. Han försökte sträcka på sig, men han visste, att det var döden, som kom till honom. Och hans kropp blef mycket, mycket trött och böjd. Men blicken höll han upprätt, och han såg rakt framför sig, utan ängslan, lugnt och lyckligt som den, som städe utan fruktan tänkt och talat, lidit, njutit.

Och långsamt sjönk han åter ned mot dynan, och hans ögon slötos. Och han sjönk som i ett stort, blått haf, där vågorna sakta gunga och sjunga sin eviga vaggsång för alla ofrälsta människobarn.

Solig och klar grydde morgonen. Bönderna gingo långsamt ut ur sina gårdar, ut till fälten och åkrarna. Nästan allt hade frosten härjat. Men bönderna gräto icke. De tände sina pipor, de stodo vid gärdsgårdarna och betraktade länge tigande den härjade skörden. Och långsamt gingo de åter in i stugorna.

Och i alla trädgårdarna hade bladen och blommorna dött.

Också fröken Ejder hade en liten trädgård med de allra enklaste blommor. Och också dem hade frosten tagit. Blommorna, som om kvällen stodo raka och strålande, lågo som svartnade trasor längs marken. Men fröken Ejder grät. Hon ville ej dölja så mycken harm och sorg som bönderna. Hon gick några hastiga hvarf omkring den

lilla döda planteringen, och hon knöt händerna i kappfickorna och andades häftigt. Och hon kastade en fientlig blick upp mot solen, som nu åter sken så att det brände genom håret på hennes hjässa. Och hon såg, hur det började ryka ur den frostiga marken, och en och annan fågel började sakta drilla.

Och hon såg åt skogen till och tänkte strax på styrman Broström och hans potatisland och hans krusbärsbuskar, och hon suckade tungt. Och hastigt lät hon grinden smälla igen efter sig och skyndade genom byn och in mot skogen.

På en natt hade björken gulnat. Aspen lyste i brons och rödt, och som små, granna brasor skeno rönnbärsklasarna.

Där syntes is på en vattenpuss. Fröken Ejder stannade för att knacka på litet med skospetsen. Men isen var hård som en fönsterruta. Och fröken Ejder gick åter framåt på vägen.

Hennes fot snuddade vid något mjukt. Hon ryckte lätt till och såg ned. Där låg

en förfrusen fågel. Fröken Ejder stod en stund och såg på den, och tyst böjde hon sig ned och fattade med fingerspetsarna den lilla fågeln vid nackfjädrarna. Och det gick en rysning öfver hennes rygg, när hon lät den sjunka ned i kappans djupa ficka. Men hon kände det som en verklig plikt att gräfvä ned den döda fågeln, och hon beslöt att göra det på Broströms gård och att berätta om allt för honom.

Då hon kom fram till stugan, stod hon en stund framför gärdet. Hon kände alls ingen lust att klättra och hoppa, och hon fällde sakta ned några störar och trädde in på gården. Hon såg sig omkring, och hon frös. Potatislandet såg dock icke skadadt ut. Men gården vätte ju också rakt mot söder.

Hon suckade. Och hon gick långsamt uppför trappan och genom förstugan, och då hon knackat på en stund, öppnade hon försiktigt dörren.

Men han sofver ju ännu, tänkte hon något förundrad. Och han har ej alls ännu

varit påklädd, fastän solen redan står högt i skyn. Det var något dunkelt i vrån, där sängen stod.

Fröken Ejder försökte gå tillbaka till dörren och lät den gnissla några tag fram och tillbaka. Men den sofvande rörde sig icke i bädden.

— Sofver styrman Broström, sade hon nu sakta och gick ett par steg inåt rummet.

Men allt förblef tyst.

— Broström, styrman Broström, sade hon igen med något högre röst och gick åter ett steg framåt.

Och igen förblef det tyst, fruktansvärdt tyst.

Fröken Ejder förskräcktes, men hon gick ännu närmare bädden, och gråten satt i hennes hals. — Sofver styrman Broström? Hvarför sofver han så tungt?

Hon ser och ser, och hon stiger tillbaka, hennes blick vidgas. Styrman Broström andas icke. Men han är ju dock icke död, nej.

Hon går på tå åter fram till bädden.

Hon vidrör med fingerspetsarna hans ena hand. Som träffad af en häftig stöt drar hon sig tillbaka. Handen är styf och kallare än is.

Fröken Ejder ser sig omkring. Det stiger som en fuktig dimma för hennes ögon, och hon frågar ut i det tysta rummet: Har styrman Broström redan dött? Hon frågar med blicken spiseln och samovaren, hon frågar klockan och gungstolen. Allt tigger. Och hon fryser, som stode hon på isen af en strandlös, öde sjö.

Hon ser ut genom fönstret, och hon ser ett bref på bordet. Hon går fram liksom i sömnen, läser påskriften och förstår att brefvet är till henne. Men dimman för hennes ögon är så tät och tung, och skumt är det inne i stugan.

Hon tar brefvet, går långsamt ut på trappan och börjar läsa.

Och när hon läst allt, ler hon nästan, och hon gråter och blott en stor förundran dröjer kvar i hennes själ.

Men småningom klarnar det också inom

henne. Hon förstår mer än någonsin förut. Hon förstår människan och hon förstår också bättre sig själf. För första gången känner hon sig riktigt vuxen och anar människans ansvar inför lifvet. Att tänka, tala ärligt och lefva enligt sitt eget väsens lag. Såsom styrman Broström, som kanske ingen riktigt känt, men som några få har älskat och några kanske ock förbannat.

Styrman Broström! Hon vaknar, hon stiger hastigt upp. Har hon försummat något? Doktorn, tänker hon. Hon ser hunden just komma hem, träckig och sträf, från en nattlig friarefärd. Hon ruskar den häftigt i halsremmen. — Löp, löp till doktorn, till doktorn, förstår du, och tjut vid hans dörr.

Men hunden lägger sig ned uttröttad och kvinkande vid hennes fötter.

Igen ser hon utåt vägen, och hon märker en gosse, som kommer med ved och ruskor från skogen. Hon skyndar till honom, hon fattar honom i kragen. — Spring, spring, allt hvad dina fötter förmå till dok-

torn i byn. Säg, att styrman Broström icke andas, och att hans händer äro kalla som is.

Och gossen kastar veden midt på stigen och springer bort allt hvad hans fötter förmå.

Och fröken Ejder går åter sakta upp för trappan, och hon går in i stugan. Hon är något lugnad och går ända fram till bädden. Hon står en stund och ser, och hon knäpper sina händer och säger mycket sakta endast: Far. Och hon säger det med sorg och glädje och med stor förundran.

Hon märker, att hans hufvud glidit en smula ned från dynan, och skälvande försöker hon att lyfta honom upp igen. Och med häftig smärta förnimmer hon, att hans nacke helt och hållet slappats.

Tårar skölja plötsligt öfver hennes ansikte, och hon går åter ut ur stugan. Hans raka, styfva nacke! Så hänsynslös är döden.

Fröken Ejder torkar sina ögon och tänker åter lugnare: Hade styrman Broström någon tro? Jo, han hade säkert en egen, men en oförfalskad och en oförklarad. Korset var för honom ju ej en förargelseklippa,

men det var kanske dock en galenskap. Men hans blick står lefvande för henne, hans sätt att se, lugnt, ärligt, stundom något vredgadt, stundom varmt, och hon säger sig med lugn och öfvertygelse: En sådan kastar Gud fader icke ut.

Och fröken Ejder går åter in i stugan, och hon sätter sig på bänken vid dörren. Och för den heliga och värmande melodins skull försöker hon sakta sjunga sin barn-domssång:

Det blir något i himlen för barnen att få . . . .

Doktorn trädde sakta in i stugan. Hans blick mötte hastigt frågande fröken Ejders, när han gick fram till bädden.

Men fröken Ejder stack sig ut ur stugan och blef sittande på trappan, ty hon var mycket trött.

Långsamt kom doktorn ut ur stugan och slog sig ned bredvid fröken Ejder på trap-

pan. Han såg djupt sorgsen ut, och han talade ännu intet. Och fröken Ejder förstod det väl, att han intet förmått göra.

Men om en stund tog fröken Ejder sakta till ordet och berättade honom styrman Broströms och hennes egen saga. Ty hon förmodde icke tiga. Men hon berättade den knappt och nästan nådigt, ty den sagan var ju endast styrman Broströms, och den var hennes och ingen annans. Och dock fruktade hon mycket, att något kunde missförstås.

Och fröken Ejder såg på den unge läkarn, och hon märkte strax, att han förstått allt, och att han gjort det länge redan. Men han talade intet. Han gick sakta in i stugan och kom strax ut tillbaka med ett glas i handen. Och han gick till källan och fyllde glaset med det friska vattnet, och åter gick han och satte sig bredvid fröken Ejder. Och han drog upp en ask ur fickan, och ur asken tog han fram en hvit oblat!

Fröken Ejder såg tigande på hvad han

gjorde, såsom nattvardsbarnet ser på prästen vid en helig stund.

Och då han vände sig mot henne och med ett litet godt och vänligt leende höll upp oblaten, öppnade hon munnen, ty hon hade blifvit mycket snäll. Och han lade oblaten på hennes tunga, tog glaset, förde det till hennes mun, och hon drack det friska vattnet. Och hon kände, att det stärkte henne, liksom ock den giftiga oblaten.

Och tigande tog doktorn glaset och gick själf också och drack ett glas ur Broströms källa.

Tyst kom han tillbaka, och tyst var alltjämt också fröken Ejder. Och på tå gick hon och låste bastudörren, som stod öppen, gaf hafre åt hönsen och tog den sorgsna katten på sin arm.

Sakta stängde doktorn ytterdörren och långsamt lämnade man gården.

Men sent på kvällen densamma dagen sväfvade skogens alla nymfer i ring kring den tysta stugan. Och deras skira, hvita

kläder fläktade sakta som sus af palmer,
och deras rörelser voro som stilla toner från
en aflägsen, sorgfri värld. Men deras ögon
skeno som vakande aftonstjärnor.

En graf var gräfd på en ensam plats högt mellan raka furor, och den döde var lagd i grafven. Husbönder, värdinnor och drängar från byn stodo tyst vid den öppnade griften, och där stodo också många, som kommit från andra byar. Och prästen höll ett förmanande tal till alla dem, som samlats blott för att bädda styrman Broström i hans graf. Och prästen bad som aposteln och sade: O, Herre, lär oss betänka att vi dö måste, på det att vi må förståndiga varda.

Men fröken Ejder, som hade sin sorg och sin hemlighet och stod som en främling vid grafven, hon bad tvärtom: O, Herre, lär mig betänka att jag lefva måste, på det att jag må förständig varda. Och hon

såg på sina händer, som sårats af järnkorset hon burit allena från bruket till grafven.

Och då grafven var täckt med mylla, var allt så fruktansvärdt tyst. Och ingen hade ett tal färdigt hvarken i fickan eller på tungan. Men i allas ögon sken en stor och underbar ärlighet. Själva Akkala stod där storögd och stum, men det var dock han, som först bröt den tunga tystnaden, då han vände sig till doktorn och lågmäldt sade: Han hade en ljus och lätt tro, styrman Broström.

Doktorn nickade liksom tankfullt, medan nästan ett leende gick öfver hans drag.

Och utan ord gick Eerolavärdinnan fram till kullen med täta tårar och blomster. Och Hurrivärdinnan trädde sakta fram med en djup fråga i blicken och en kaktuskrans i sin hand. Och tyst och högtidsklädd och rak i ryggen gick kvastbinderskan Lena fram med en skinande blek vaxblomsvippa i handen.

Och apotekets gamle herre och länsman

och handelsman lade sakta ned hvar sin krans på grafven.

Och doktorn tog sakta det svarta järnkorset, som fröken Ejder höll, och hennes händer blefvo med ens alldeles tomma. Och han ställde upp korset på kullen, blottade sitt hufvud och sade:

— Icke som en symbol för den kristna tron resa vi korset på styrman Broströms graf. Ty hvad veta vi? Människans trosbekännelse är ju en så djup och helig fråga mellan henne själf och hennes Gud, att medmänniskan ständigt känner sig stå utanför den frågan och saknar djärfhet till att kunna fastslå och förklara den.

Men vi resa korset på styrman Broströms graf som en symbol för lidandet. Människan spikas ju icke längre kroppsligt till händer och fötter på korset som hos de gamla folken, men vi veta för väl, att lidandet än dröjer kvar i världen. Och finna vi någon, som under en sträf eller skenbart sorglös yta döljer ett vaket och samtidigt djupt passionerad och känsligt sinne, då

veta vi, att han hvarken går fri från den stora glädjen eller det djupa lidandet. Jag tror vi göra rätt, då vi resa ett kors af järn på styrman Broströms graf.

Doktorn tystnade, betäckte åter sitt hufvud och steg litet åt sidan.

Men fröken Ejder tyckte, att ännu intet var sagdt af det, som riktigt skulle sägas om den döde, och hon tog därför mod på sig, steg litet fram och försökte också säga något.

Men hon blef nästan rädd för de många ögonen, som sågo omkring grafven, och hon glömde bort de färdiga och vackra orden, som redan länge suttit på hennes tunga, och hon kunde endast sakta säga:

— Jag ville, att vi alla¹ skulle veta, att styrman Broström var en god man. Och vi må också veta, att han ej var någon hare, fastän han bodde ensam i den djupa skogen. Han hade kämpat många strider på haf och stora sjöar och fört människor till land och lugna hamnar. Han har dött nu, och järnkorset står som den obemärkte kri-

garns segertecken på hans graf. Ärlig, uppriktig som han, är visst blott den, som mest ovetande alltid har varit och är Guds barn.

Fröken Ejder såg sig litet omkring, och hon gick sakta och ställde sig halft bakom Akkalahusbonns rygg, ty tårar skymde hennes ögon.

Men till sist, då värdinnorna redan stodo sakta pratande med hvarandra om den döde, och husbönderna sågo långt på hvarandra och också sade något ord, då steg en främmande värdinna fram till grafven. Hon var från en af de norra socknarna, men det sades, att hon var född i Karelen. Hon var icke längre ung, men hon var icke mycket gammal heller, och det lyste något djupblått och varmt ur hennes ögonvrår.

Och hon lade sakta ned en stor bukett af lefvande röda blommor, och ur bukettens hvita skärp läste hon sakta orden:

Glädjens, sorgens gamle gosse
trött har somnat in i skogen.

Godt är under tufvans mosse,
då det är i eget land.

Vackra visor susa, sjunga furorna,
björkar fälla röda blad från kronorna,
breda granna slummerryan öfver bädden.

Det var visst en af ungdomsbrudarna,
tänkte fröken Ejder med ett litet leende och
satte sig trött ned på en sten att hvila.

Långsamt började byfolket vandra bort
från grafven, bort längs den smala stigen
under tallarna.

Och doktorn såg på fröken Ejder, och
hans mening var, att det intet annat åter-
stod än att också börja vandra bort från
grafven. Och fröken Ejder måste medge
tyst, att det så var. Och hon steg upp, och
tyst och mycket långsamt gick hon med de
andra bort från grafven, längs stigen, ut
mot vägen.

Pris 3: 25

So. skönl. 1.
Backman

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 9663

B2 14

X

